

Philippicus q̄ & bardanus impator post iustinianū impauit anno vno & mens. vi. Cui sane magni animi & maximi consilij. Cū constantin⁹ pontifex abiens a constantinopoli iustinianū adhortat. ne in philippicū cersone exultantem grauius aliqd̄ decerneret. veritus ne aliqd̄ mali oziretur. Uex iustianus consilio pontificis bñ monētis neq̄q̄ obtempans. classem in pontū mittit. eo aio vt philippicū interficeret. Eduxitq; iustianus copias q̄ntascūq; potuit ex constantinopoli thraciāq; cōtrahere. et plū duodecimo ab vrbe miliario ē cōmissum. Fuit id plū atrox. & post multā vtriusq; exercitus cedem impatorū morte nobilitatū. Nā iustian⁹ tyberiusq; filius fractis fugatisq; eoz copijs eo in plio occubuerūt. philippicus ea in victoria impiū adeptus. illico fidei catholice romanorū pontificū traditione discessit. heretici pueris vsus consilio lras ad constantinū pontificē cleriq; romanū dedit. eos admonēs vt suis cōsentirent dogmatibus a fide catholica alienis. Nec dū vero assenserūt pontifex & clerus. s̄ romāo pplo magnis acclamationibus postulāte philippicū pontifex scismaticū iudicauit. iussitq; vt nulla i re diuina aut publico priuatoe actu eius noīs aut impij mentio h̄retur. Nec diuturna fuit ip̄a in impio pestis. Nā cū defunctus eēt pontifex constantin⁹. anthemi⁹ q̄ & anastasi⁹ ciuis constantinopolitan⁹ ip̄m philippicum impio delectum cepit. & oculis euulsis cecatum trusit in carcerem.

Anastasius cognomento anthemi⁹ impator post philippū impauit annis tribus. qui prinapatu inito philippicū captū oculis priuauit. litteras p̄ terea ad ro. pontificē dedit. q̄bus catholice fidei ac sexte synodi accerrimū defensorē futurū pollicet. Anastasio aut impante patronax ciuis brixiā⁹ pontificis romanis suasionibus. b. bñdicti monasteriū cassinēse edificijs & monachorū frēq̄ntia instaurauit. Anno postq; a longobardis destructū fuerat centesimo duodecimo. Is vero impator post exhibitā romano pontifici reuerentiā. post acceptas ex more confirmatas p̄decessorū pontificū & palioz sanctiones. sarracenos xp̄iane religionis & romani impij hostes agitare constituit. Itaq; pata ingēti classe alexandriā egipti vrbe a legatis inuadi iussit. Sed ip̄ius duces exercitus medio in itinere rebellātes & a militibus spretus impio deijcitur. Cogiturq; a theodosio q̄ in eius locū successus ē sacros ordines recipe. ne ei sacris iniuriato amplius ad imperium redire liceat.

Theodosius eius noīs tercius supato anastasio impiū occupans impauit anno vno. Cū em̄ duces exercitus anastasi⁹ arma in constantinopolim retulerūt. Crearūtq; impatorē theodosiū q̄ndā q̄ & si erat ignobilis. & apud publicanos scriptum facere cōsueuerat. Is nouus & rei militaris ignarus impator anastasiū audiēs copias vt imperiū recipet repare. illi cū suo imperij assertore exercitu occurrit. Et exercitus vtriusq; ad niceam conflixerūt. potitus victoria theodosius nulla anastasiū alia affectat iniuria quaz q; ne vltra vt p̄missum ē de impio cogitaret clericū ordinauit. Uex suscepto impio catholicus impator statim ymages sanctorū patz (vt diximus) a philippico demolitas restitui pristino in loco mandauit. Postea theodosius āno impij p̄mo nō dū elapso a leone terciō deiectus. & sine lesione dimissus abire monasterium est ingressus.

Leo tercius impator post theodosiū impauit cū constantino filio annis viginti quatuor. Theodosio em̄ eiecto imperiū accepit. & apud constantinopolim omnia tunc pessimo loco erant sui imperij diuturnitate. in xp̄ianam religionem et romanos pontifices impius fuit. maximasq; sub eo calamitates subiecte imperio putencie acceperunt. Nā primo ei⁹ impij anno. & quādo Athin⁹ amoztrusq; citeriorē hispaniā inuaserāt. sarracenoꝝ asiā incolētū ingēs multitudo in thraciā traiecit. Et eoz dux classē mille naues habētē adducens constantinopolim terraz mariq; obsedit. Ciuitas vō constantinopolitana & si tūc ab hostibus non est capta. horrendam tñ perpeffa ē calamitates que pestilētia eā populata ad trecenta mortalium milia absumpsit. At leo impator quez hec ad sanctimoniam trahere debuissent. postq; sarracenoꝝ timore liberatus nil intrauit. qui ytaliam & roma pecunijs exhausta. basilicas quoq; ornamētoꝝ diuitijs spoliāuit. Et apud pontificem primo blanditijs egit. vt si in suam vellet grām promoueri sanctorū ymages vbiq; in ytaliam. sicut ipse fecit in orientali imperio aboleri deponi incendiq; curaret. Gregorius autē tante impietati non mō non obtpatur. Verum etiam omnes catholicos admonet. ne intantū errorem timore vel edicto principis vllō mō dilabānt. quā cohortatione adeo certe animati sunt ytalie populi. vt paulū abfuerit. quin sibi aliū imperatoꝝ deligerēt. Uex cum in obstinatione persisteret. postremo excomunicatus & maledictus interiit.

Linea Imperatorum

Philippicus

Anastasius

Theodosius tercius

Leo tercius

Veritas mundi

Egidius abbas

Egidius natione grecus arthenis ex regia stirpe progenitus. p. hos dies scia exē-
plo z miraculis insignis fuit. lris etiā ab infantia eruditus. post obitū parentū
pūmonij. xpm fecit heredē. vez hūane glorie deuitās piculū. clam litus maris pe-
tijt. repertis nautis nauē cōscendit. factaq; ozone tēpestas sedata fuit. Et cū arela-
tem venisset. biēnio cū sancto cesareo eius vrbis epō mansit. vbi sebricitantē trien-
nio curauit. ad heremū ire optās. clam discessit. cū veredamocq; heremita viro san-
cto diu mansit. z meritis suis sterilitatē terre auertit. Et cū vterq; miraculis coru-
scaret humane laudis ferens piculū. interiorē heremū penetrauit. habitationes in
antro cū fonticulo elegit. vbi z quādā ceruā diuinitus ppatam in nutrices habuit. q̄
certis horis lactis alimonia sibi pbebat. Cū die q̄daz serui regis in venatione cer-
uam inseq̄rent. illa ad pedes ei⁹ cōfugiēs orauit. vt eam sibi dñs illesam p̄suaret.
vn⁹ incaute sagittā dirigēs viro dei vulnus infixit. Milites spelūcā aperientes. vt
dentes sc̄m senē habitu monachali vestitū canicie venerabile admirati veniā peti-
erūt. quē rex carolus cū omni honore suscepit. Is ad monasterium rediēs apud nel-
malentem vrbe filij pncipis resuscitauit. Tandē ex reuelatōne dñi fribus obitū suū nūciāns vt p eo ora-
rent. sp̄m dño cōmedauit vbi angelos aiām ei⁹ ferentes audisse testati sunt. Claruit circa annū dñi. 700.

Bonifacius primus archiep̄s tpibus p̄dictoz p̄tificū floruit. Qui mona-
chus ex̄ns doctissim⁹ atq; eloq̄ntissim⁹. p magnitudine animi e britanniā
ad gregoriū secūdū summū pontificē venit. cognita hoīs vtute z sanctitate. petē-
te pipino in magūtina sede metropolitico iure totius gallie principē ac ep̄m p̄sti-
tuit. Et ad germaniā misit vt illā gentē pposita euāgelica luce illustraret. ac fides
verā doceret. vbi p̄dicatione z exemplo Thuringie. bassie. saxonie. austrasie z in
francia opus impositū egregie egit. Fact⁹ aut archiep̄s anno xpi. dccv. auctori-
tate sedis aplice z pncipū francie duas ep̄ales sedes p̄stituit. vnā in castro wirtz-
purg vbi burkardū collegā suū ep̄m ordinauit. Alterā in Eystet cui wilibaldū p̄-
fecit. Inde ex iussu zacharie pape pipinū in ciuitate suessonū in regē frācoz vnxit
Ideo archiep̄s secūdus post papā cēsetur. Tandē lullū sibi successorē ordinans
ob p̄dicationis officiū frisiā petijt. vbi nonas Junij martyrio coronatus ē. cum
vbū indesinēter p̄dicasset ac p̄fuisset ecclie annis. xxxvi. cū p̄ntis vite sanctimonia
ad coronam z gloriam martyrij peruenire meruit.

Bonifacius archiep̄s

Circa hec tpa ducatus venetoz initū sumpsit. Cū a p̄iarcha populoq; veneto a tribunis p̄scribitur
q̄ in ducatu vixit ānis
8. Cui marcellus suffect⁹ ē. a p̄ditōne em vrbis gubernatōis formā sub tribunis z centurionibus hūerūt.
Inde p̄pter frēq̄ntes aduersarioz incurfus reprimēdos. de cōi omniū p̄silio. Hūc hoīem tāto dignū hono-
re delegerūt. q̄ statim cū longobardis fedus inijt z venetā ciuitatē p viribus ampliāre curauit. pui em̄ mo-
menti añ fuit. eo duce auctore ampliata. Instructisq; classibus huc illucq; p negociatō nibus nauigare ce-
perunt in pyratas q̄q; repressit.

Clarus ep̄s arelatensis vir sanctitate z sciētia p̄clarus. p hec tpa decē omelias ad monachos inter ce-
ltera scripta edidit. **S**anc⁹ q̄z wolfrāmus zenonens̄ ep̄s miraculis claruit. Nec minori sanctitate ac
miraculis p̄clarus fuit albinus ep̄s andegauensis. z remigius ep̄s rothomagensis. Sanctus item amat⁹
archiep̄s anglozū sanctitate claruit.

S. Colonat⁹ .s. kilian⁹ .s. Totnan⁹

Sanctus kilianus ep̄s in francia oriētali hoc tempe cla-
ruit. Is genere scotus de nobilibus natus parentibus.
Ex insula hibernia siue scotia secūda clarissimis viris pgre-
diēs. cū ex ea colūban⁹ gallus. burckardus z kilianus cum
suis viri illustres pdierūt. Is lris edoctus sp̄retis hūanis
reb⁹ monasteriū ingressus. In omi obediētia z frugalitate
vitā pegit. Inde p ecclasticos ordies p̄sbyter ordiat⁹. cū ad
curā cenobij eligeret vt liberi⁹ p̄tēplationi opam dare pos-
set. britanniā deinde ad galliā p̄fect⁹. postea i germaniā per-
ueniēs. iherbipoli vrbe frāconie inter gētiles. cum coronā
martyz optaret degebat. nec semē dei effudit. vez prius ro-
mā adiit. Cū eo tpe Conon summ⁹ p̄t̄ifex roman⁹ p̄flet.
gaudēs ei officiū p̄dicatōis inuixit. ac i ep̄m ordinauit. vr-
bem egressus cū colonato p̄sbitero. z totnāno diacono. itel-
rato ad castz wirtzpurz ostrofrancie puenit. in q̄ gosbertū
ducē reperit. Cū vnaculā linguā illico addisceret semen dei
sp̄gere cepit. relicto igi diane cultu. dux cū tota pene puicia orthodoxe se fidei sbiecit. z i die resurrectionis
dñi baptisat⁹. hūit at vxorē geilanā q̄ olim fr̄is p̄iux fuerat. quā vir dei amoueri cupiens. duci p̄suasit. vt
eā dimitteret. ob eā rē geilana kilianū odio p̄secuta. ordinat⁹ tortozib⁹. viros sc̄os reuelatōe diuina p̄moni-
tos i ozone p̄sistētes iterfici iussit. Cūq; palmā martyrij obtinuerit. clas sepulti sunt cū libris ac sacris vesti-
bus. ne palā fieret eoz iteru⁹. tādē inuēta corpa vn⁹ q̄ viros gladio pemit p̄p̄is dētib⁹. se lamias. alter i ra-
biē vsus gladio se pemit. geilana vero demonib⁹ molestata. clamās ait. Iuste tortoz. q̄ sc̄is viri⁹ tortozes
adhibui. Et cum magno cruciatu infelicē finē habuit. Hī gloriosi martyres totā franciaz orientālē mira-
culis z sanctitate illustrant.

S. wilibaldus epus

Sanctus wilibaldus natus ē ex sancto richardo sue
uoz duce. atq; angloꝝ rege. Bunnag; castissima fe
mina eius vxore. Qui cū hierosolimā atq; terrā sanctam
peregrinus visitasset. ⁊ inde romam reuertisset. a grego
rio terco summo pōtifice. Cui tuz ppter religionē tu fidei
sinceritateꝝ dilectus fuit. sancto bonifacio maguntine se
dis archiepiscopo cōmendatur. ⁊ a sancto Bonifacio (q
eius auūculus fuit). xj. kal. Augusti presbiter ordinat.
Et thuringie in loco cui Sulzpurꝝ vocabulū est anno sa
lutis. 740. sue v̄o etatis. 41. episcopo Eystetensi presi
citur. qđ sanctus bonifacius ex p̄dijs ⁊ mancipijs a swi
gero comite deo donatis erexerat. Efficitur etiā sedis ma
guntine scriba. quem vulgus cancellarium vocat. hocq;
priuilegio dotatur. vt ip̄e eiusq; successores officio scribe

S. walpurgis

sedis maguntine perpetuo fruantur. Et in concilijs ⁊ conuentibus a dextris archiepiscopi maguntini pri
mū locum semper obtineant. accepit etiam vestem insignem. quā rationale vocant. Qua veteres sacerdo
tes utebantur. vt ea etiam successores superueſtiri liceret. Hic vir sanctus wilibaldus supra ripam flumi
nis quod alimoniuū vocatur. In vasta solitudine. succisis nemoribus. ciuitatem Eystet edificare cepit. In
qua ⁊ monasterium sanctimonialiū ordinis sancti benedicti celebre sarchoꝝ bago sancte walpurgis virgi
nis admirabilis. que fuit soroz sancti wilibaldi. De cuius reliquijs manat sacer liquor. egrotantibus pre
bens remedium. Nūc presidet ecclesie eystetensi que ⁊ aureatensis nūcupatur. presul dignissimus wilbel
mus ortus ex nobili familia reichenawe.

Berta etas mundi

S. Sedaldus

Sedaldus confessor dignissimus ac sanctissimus. hac tempe-
state (vt quidam ferunt) doctrina ac sanctitate in germania
floruit. Is ex nobilissimis ortus parentibus. regis dacie filius.
ac regine castissime. q̄votis ⁊ precibus a deo hanc sobolem impel-
trarunt. Ab ineunte etate disciplinis ac litis traditus. p̄ adipiscēdis
liberalibus artibus in adolescentia p̄sius petijt. Cū eruditissim⁹
euasisset. Virgo pulcerrima de familia regum francorū matrimo-
nio ei iūcta fuit. Verū sp̄retis mūdialibus pompis. relicto regno
sp̄osam elegantissimā nocte deseruit. in longinquas regiones ac
heremū secessit. vbi cū annis. xv. sanctissime vixisset. Inde deuoti-
onis gr̄a. romam pueniens. a Gregorio secūdo summo pontifice.
ad germanos p̄dicationis gr̄a directus. wilibaldū ⁊ wunibaldū
fratres. itineris comites habuit. Et primo apud lōgobardos. de-
inde ratispone doctrina v̄tutibus ac miraculis claruit. Postremo
apud Nurembergā in solitudine nemoꝝ religiosissimā ac p̄fectissi-
mā vitā. vsq; in finē exegit. Ubi p̄ter doctrinā p̄plo exhibitā. mi-
raculoꝝ gloria nominatissimus euasit. Tandē plen⁹ dieꝝ ad ora-
torijū fratrū. sancto martino dicatū Nuremberge (vbi modo ceno-
biū ordnis diui benedicti ad sanctū egidiū nūcupatū) puenit. in-

firmitate ac senio correptus sanctissime migravit ad dñm. Cuius sanctus corpus ab indomitis bobus ad
locū sepulture ductus. vbi insignis basilica in eius nomine extructa fuit. Quē postmodū summi p̄ntifices
p̄pter crebra miracula in sanctorū cōfessoꝝ numero aggregarūt. p̄cipue martin⁹ q̄ntus papa. eius festū per
vniuersum orbem. xiiij. kal. septēbꝝ. celebrari iussit. Quāobrem apud Nurembergenses summo honore
quotannis colit. cū Nuremberga p̄clara vrbs meritis huius dignissimi patroni. augmentū in omni bono
hore ⁊ gloria vbertim sensit.

Luitprandus aisprandi p̄dicti filius longobardoz rex. sup̄stite adhuc p̄re
regnū accipiens. regnavit anno vno ⁊ triginta. ⁊ mensibus septē. Vir cer-
te tanto principatu dignissimus. Erat q̄ppe giganteo corpe atq; vasto. ⁊ manu
adeo promptus. vt nemo eo pugnatioꝝ habereꝝ. iusticia vero ac clemētia ita in-
signis habebatur. vt difficile iudicareꝝ. qua i re maiore p̄meretur laudes. xp̄ia-
nissimus etiā adeo fuit ac religionis amator. vt nullibi templā sine suo suffragio
edificare p̄miserit vnq; papie quoq; templa plurima miro extruxit ornatu. Ca-
rolus aut marcellus huic cōpater et amicissimus fuit. ⁊ ei auxiliares copias cō-
tra sarratenos ex ytaliam trāsmisit. pipinū quoq; filiū in cisalpinā galliam. vt ei ex
more capillū succideret trāsmisit. quē luitprādus benigne suscipiens donatū mu-
neribus ad parentes remiserat. Sed duodecimo regni sui anno (cupiditate im-
perādī motus) captis circūquaq; oppidis. romanam vrbeꝝ obsidere cepit. gre-
gorius pontifex legatos nauit qz terrestri itinere nō licebat. ad carolū francie p̄n-
cipem statim mittit. q̄ hominē rogarēt. vt primo quoq; tpe laboranti rome ⁊ ec-
clesie auxiliū ferret. Carolus rogatu gregozij patrociniū ecclesie suscipiens. Luitprādū cōpatre rogat vr-
beꝝ ne obsideat. obtemperat. atq; vrbeꝝ obsidione soluit. Inde zacharie pontificis hortatu romanis oppi-
da (ex sabinis erepta) reddidit narniā p̄terea ⁊ anconā ex picentibus. Et q̄cqd a longobardis. xxx. ānis in
etruria occupatum fuerat restituit. Vex nō ita multo post etate gr̄adenus. vite sue cursum expleuit. Cuiusq;
corpus in basilicabeati hadrani sepultum fuit.

Luitprandus rex

Beholdus frisonū dux hoc anno ad p̄dicationē wolfrāmij senonensiū ep̄i cōuertit. q̄ cū baptismum
suscipere statuisset. in lauacrū intrauit. Et illico dubius factus. alterū pedem retraxit dicens vbi nam
ex patribus meis plures sunt. in inferno an in paradiso. Et audiens qz in inferno. statim instinctus retraxit
pedem. dicens. laudabilius est vt plures q; pauciores sequar. atq; ita in sua fatuitate delusus. morte in p̄re-
meditata raptus est.

Omete duo hoc anno Januario mense per dies. xv. in celo visi sunt. Quoz vnus solem precedebat.
Alter vō vesperi sequebatur.

Sibmarus

Sibmarus ex prouincia alemanie natus a fratre suo ad curiā ductus. litteris
ac v̄tutib⁹ instruct⁹. Inde titulo sc̄ti florini ad sacerdotiū p̄mot⁹. et p̄ victoreꝝ
comitē ob suā religiōez ac famā in platū assumpt⁹. ⁊ p̄ balchramiū i cellas b̄ti galli
⁊ pipini aucte in abbatē electus. quē locū possessionibus plurimū auxit. atq; edifi-
cijs. mirā obfians abstinentiā. paup̄tat̄ amator. ⁊ elemosinaruz largitor. ⁊ asello
p̄ equo vtebat. Egenos ac leprosos sepe visitas. vt p̄ paup̄ez dicereꝝ. Ideo ho-
spitale p̄ eis extruxit. Ab emulis tñ p̄sequebatur. Infamatus de femina ad exiliū
cōdemnatus. ad insulā rheni relegatus. vbi post multas miseras sedecio kal. de-
cembꝝ bono fine deuit. post ānos. x. ad monasteriū sancti galli p̄ lacū p̄stantien-
sem miraculis multis. ⁊ sedata tempestate p̄duct⁹ fuit. Vasculū modicū vino ple-
num pro reficiendis monachis quotiens exhaustum. nullū detrimētū vini sensit.

Concilium rome propter ymagines

Concilium mille pene episcoporum celebravit gregorius tertius pontifex romanus. in basilica beati petri rome. In quo quidem leonem imperatorem. ut dictum est. imperio simul et fidelium consensu privavit. eo quod statuas et sanctorum ymagines demolitus esset. In quo concilio decretum est ymagines summa cum veneratione prout antea conservari. declaravitque idem pontifex in eo concilio imaginum sanctorum venerationem esse licitam. Et huiusmodi statuti violatores excommunicationis sententia innodavit ut habetur in canone de consecratione. di. iij. c. perlatum. Cum enim Leo. iij. imperator aperte inuehi in pontificem non posset. edictum proponit. ut omnes qui sub imperio romano essent. sanctorum omnium martyrum et angelorum statuas atque ymagines e templis abraderent et auferrent. tollende (ut ipse dicebat) ydolatrie causa. quod vero secus fecisset eum se pro hoste publico habiturum. Gregorius autem tante impietati omnes catholicos post concilium admonet ne in tantum errorem timore vel edicto precipis villo modo dilabantur.

Carolus marcellus pipini senioris filius huiusmodi pallacio regis francie proficit cum pipino brevis senio confectus rebus humanis exemptus est

Supstes erat pipini vnicus filius carolus cui marcello fuit cognomen. calpiade prima vxore genitus. supstesque erat piter plectrudis vxor. qua carolus vt genitricem potius quam nouercam venerabat. Nec tamen continere se potuit odiosa mulier. quam adolescentis excidio iubiaret. hinc dagoberto puero rege Raginfredi impulsu concipis in pipini dominia parante. carolus nisi ingenio vsus aufugisset. vitam cum principatu in carcere amisisset. Paulo post carolo marcello iam carcere liberato. obiit dagobertus. Inde apud francos carolus marcellus se de chilperico francoz rege et raginfredo illius gubernatore vlasci cupiens magnam parauit exercitum. Ad primos vero prelij clamores huius duo in fugam vsi incruentam carolo victoria reliquerunt. Postea metu nouerce insidiarum. se liberare constituit. Colonia itaque ducens exercitum vrbem munitissimam in qua plectrudis se cum pipini quondam thesauro continebat. illam vi cepit. et potitus thesauro cum nouerca. Illa vero clam omnibus longum emensa iter ad danubium et eo transmissio pnevit ad bulgaros. Cum postea solus regnum francie obtinuit. multis tamen aduersantibus. maxime vero Eudone aquitonie duce. et chilperico rege. Vix carolus marcellus transmissio sequano fluuio in aurelianos mouens. vno impetu hostes fundit. fugatque. ac regno francie solus potitur. Renouit deinde traiciens. saxones. alemannos. sueuos. bauaros regno suo adijcit. Vix cum intellexisset sarracenos ab Eudone in galliam euocatos. magnis itineribus in hostem proficiscit et vincit. non longe a Turonum sinibus. et ex sarracenis trecenta et septuaginta quingenta milia fuisse occisa. Cum ex francis mille tantum et quingenti fuerunt interfecti in eo plio scribunt historici. carolus autem rogatu gregoryi prociui ecclesie suscipiens. luitprandum regem amicum et copatrem rogat. vrbem ne obsideat. ac pontificem vexet. Is obtinet atque vrbem obsidione soluit. at carolus pacatis ytalie rebus in burgundiones vsus. eos vi capit. et pro modestia socios appellat. Inde animam induxit frisones domare tunc ydolatras. et christiani nominis inimicos post frisonum victoriam in patriam reuersus. Lugdunum quod arelate massilia de vesegothis occupat. quod athimium sarracenoz regem in auxilium vocat. Is itaque cum magno exercitu rhodanum traiciens auinionem vi capit opportunitate loci pro arce vsurus. inde interfectis sarracenis. narbonem proficiscit. haud procul inde in vallem corbariam descendit. vbi inera et planicies ad dimicandum aptissima. amoreus alter ex sarracenis hispanie rex arbitratus. carolum in fugam versum in vallem ingreditur. Tandem cum acriter vtrinque pugnatum est. cadente amoreo. fundunt hostes athimus nauigiū nactus in hispaniam vltiorē fugit. at sarraceni his cladibus comiti intra pyreneum se deinceps continent. vnde visegothi omnes in caroli potestatem deuenere. Postremo carolus marcellus graui morbo correptus. suadentibus amicis regna a se armis occupata. filiis suis diuidit. Nam carolum maioru natu austria et sueuia. pipino vero iunioru burgundia. et pars francie obtigit. Moritur autem carolus vir animi magni et sapientia singulari apud vermenam vicum ysaro fluuio continentem. Anno magistratus sui (quem maiorem domus vocant) quinto et trigesimo. Sepeliturque parisiis in basilica dyonisiij martyris.

Quodem ferme tempore cum in sardinia beati augustini episcopi corpus. eo ante annos ducentos quinquaginta ex hippona translatum. quando vandali catholicas affrice ecclesias arrianis tradiderunt. tua heresi inquinadas. Quare luitprandus longobardoz rex in sardiniam mittens id beati Augustini corpus magno redemptum precio in ytaliam perducit. Et inde papiam deferri curauit. et egregio de loco recoditum fuit. Sarraceni inde territi ut intra pyreneum arma caroli formidarent.

Sexta etas mundi

Anno mundi. 5933. Anno xpi. 734.

Zacharias papa. natione grecus. ex pte policramo. post gregoriū pōtifex q̄ inter optimos p̄ncipes numerat. fuit ei vir mitissimi ingenij. mire suauitatis et gratie om̄i v̄tute p̄ditus. cleri ac ppli romani amator. q̄ in initio pōtifex sui ardētē bellis ytalīā inueniēs. legatos de pace cōponēda statim ad l. ithp̄randū lōgobardoz regē misit p̄sequenti bello trasimūdū spoletanū ducē. Cū a legatis eadē re nil fieret ipse comitante clero romano ī sabinos p̄ficiscitur. Ferūt aut octauo miliario a narnia reges pōtifexi honoris causa obuiā factus. ex equo descendisse ac pedibus virū sanctissimū ī vrbe comitatū fuisse. qui sequenti die inter missaz solētia ōzonem publice habuit elegantē. in qua ostendit quid maxime reges xp̄ianū deceret. siue pacē sue bella gerat. ac ōzone p̄motus rex arbitriū om̄e cōponēde pacis ei cōmisit. Zacharias autē pace vbiq; parta multas basilicas ruinā minātes restituit. Porticū quoq; ac turrīm an̄ basilicaz lateranē sem a fundāmentis erexit. bibliothecā beati petri restituit. Idē quoq; basilicam beati gregozij in velabro cōdidit. Eoq; loci caput ip̄ius sancti collocauit. Venētis p̄terea inhibuit sub anathematis pena. ne seruos xp̄i signo notatos sarracenis et gentilibus venderent. vt mercatores facere cōsueuerāt. Cūq; greca latinaq; lingua eruditissimus haberet. Quatuor dyalogoz libros beati gregozij ī grecū trāstulit. Cū v̄o ita sancte et integre populuz dei annis. x. mensibus tribus cū maxima om̄i beniuolētia gubernasset. moritur ac sepelī in basilica petri. ydibus marcij. Eius autē ex morte ep̄atus tuz vacat diebus duodecim.

Anno mundi. 5943.

Anno xpi. 744.

Stephanus secundus papa. natione romanus. p̄re cōstantino pontifex. creatus humeris om̄i (adeo erat om̄ibus gratus) ī basilicā saluatoris q̄ cōstantiniana d̄r deportat. Erat ei vir singulari religiōis et prudētie. amator cleri. elemosinaz restitutor. xp̄iane doctrine diligēs p̄dicator et scriptor. p̄r pauperū. pupilloz et viduarz defensor. q̄ aistulphū longobardoz regē romanoz agrū inuadētem verbis et muneribus licet frustra a tāto scelere auertere conatus fuit. Et rei causa p̄ficisci ad pipinū regem frācie instituit. Cui pipinus carolū filiū adolescētem. qui postea a rebus gestis magnus dictus ē ad cetesimū lapides honoris cāfit obuiā misit. Pipinus tercio ab vrbe lapide ex eq̄ descendit pedes viri sc̄tissimi exosculatus ē. frenū papalis equi regēs ad pallacium vsq; perduxit. at pontifex cōfestim pipinū in regem consecrauit. atq; imperiū e grecis ad francos trāstulit. quā postea leo tercius executōni mādauit. Foris itaq; pace parta atq; aucta. Synodum habuit ī qua oues suas. atq; eoz pastores recenset. delinq̄ntes castigat. errantes ī viam rectam deducet. Ignaros docet et admonet. qd̄ deceat ep̄m. quid p̄sbyterus. quid deniq; oēs sacris initiatos p̄ponit. restituit et basilicas q̄sdam ab aistulpho dum vrbe obsideret cōmunitas. Eadē de deo. de patria. de ciuib; suis. deq; om̄ibus xp̄ianis meritis. pontificatus sui āno quinto. mense vno moritur. Et sepelitur in basilica petri collacrimātibus omnibus tanq; cōi parēte or̄batus. sexto kalē. Maij. Vacat tum sedes dies duos et triginta.

Paulus primus papa. natione romanus. patre cōstantino. stephani secundi frater. homo sane mitissimus ac clemētissimus. qui ī p̄iarchatu mores et doctrinam ecclesiasticam perdidit. sub Gregorio secundo. et zacharia pontificibus. a quo in dyaconatus ordinem cum fratre ascitus est. Verū mortuo fratre in ip̄so pontificatu cū successor quereret. fuere qui theophilacum archidiaconem p̄ponerent. post longā contentionem solus bonoz om̄i suffragijs ob integritatem vite et doctrinā paulus pontifex decernitur. constantini et leonis temporibus. fuit autē saluatoris nostri imitator. vt nulli vnq; malum pro malo redderet. sed contra malos a quibus persepe iniuria afficiebatur in bono vinceret. hic autem tante pietatis et humanitatis fuit. vt noctu cū duobus et eo amplius tribus familiaribus cubicula pauperz egrotantiū circuitet. vnūquēq; eorum et verbis et elemosinis ad recuperandam valitudinez cohortatus. Carcerē quoq; frequenter adibat. Inde q; plerosq; ere alieno nexos persoluto creditoribus precio dimittebat. Pupillos ac viduas circūuentas fraude causidicoz tuebatur. et elemosinis sustentabat. Idē quoq; congregato clero vniuersoq; populo romano corpus beate petronille petri filie vna cū sepulcro marmoreo his litteris notato. Petronille filie dulcissime. ex via appia ī vaticana nū detulit. canentibus (vt fit) sacerdotibus. populoq; celebritate agente. atq; corpus ip̄m sanctissimū in tēplum appollinis ad caput basilice patri dedicate collocauit. Moritur et paulus in basilica pauli via hostiēsi. restitutis quibusdam ecclesijs vetustate collabentibus. pōtifexatus sui anno decimo. mense vno. Eiusq; corpus magna et solenni pōpa in vaticanū defertur. vacat sedes tum annum vnum. mens. j.

Linea summorum pontificum

Zacharias

Stephanus secundus

Paulus primus

Constantinus quintus leonis imperatoris filius. post patrem solus imperavit annis. 33. q̄ paternarū impietati emulator leges ⁊ patrū sanctiones p̄ viciis rursūq; debuit. Itq; cōstantinus imperator sacras ymagines vbiq; demolitus. cōstantinū regie vrbis ep̄m impietati sue resistentē cū vberibus necasset. in locū demortui Nicetas spadonē sui sacrilegij cōsciū suffecisset. p̄tifer ipse om̄i ex pte religioni p̄sulens nūcios cōstantinopolim mittit. q̄ imperatōrē adhortarent. vt sacras ymagines ⁊ statuas restitueret. Id si facere recusaret. eidē anathematis censurā minaretur. Sed cōstantinus in sacrilegio suo p̄tinax. ⁊ sanas admōtiones p̄tēpsit ⁊ sabinū bulgarorū regē in demoliedis sacris ymaginibus ei⁹ impietate imitatu. in grām recepit cum antea bulgaros bello p̄secutus fuisset. Multosq; monachos ac seculares catholicos anastasi heretici cōstantinopolitani p̄tarche suasu pro recta fide interfecit. Pestilens inde aura a sicilia ⁊ calabria p̄grediens ad regiā vrbē ita molestabat hoīes. vt plures edes sine hominibus relinq̄rent. anastasius cū sterco ore euomeret misere obiit. Demū cōstantinus imperator plaga pessimi incendiū diuinitus p̄cutit. Et clamās ad huc viū igni sum̄p̄nertingubili traditus. mortē obiit. ascito prius leone filio eius nominis quarto in partem imperij.

Leo quartus cōstantini quinti filius. Anno dñi. 777. post patrem imperator. imperavit annis. v. cui p̄ hirenem nobilissimā mulierē om̄i pulcherrimā in matrimonio collocauerat. ex q̄ filiū pepit noīe cōstantinū. Hui⁹ leonis tpe vix imperij etiā noīe vigeat. Nā illud in oriente barbari p̄tinue occupabant. Et romani iam a bello destituti ad gallos respiciebāt. Sic itaq; mortuo p̄re q̄ de bulgaris triūphauerat in syriā expeditōem duxit. Sed leuibus factis excursionibus. vbi hostes in se venturos didicit. domus intrepidus rediit. Et ocio dedit se innumeris immergit flagitijs. Amabat autē lapides p̄ciosos. ferūt eū q̄ iaspidum cupiditate flagraret. nec aliqua eorū q̄ntitate saciari posset. p̄ciosissimāq; q̄ sc̄tē sophie sacario inerat coronā capiti imposuisse. gestasseq; p̄ vrbē ⁊ carbūculos q̄ inerat fulgorē flāmis et lapideā frigiditate prunari incendio diuina vltione p̄mutantes. illū ad interitū p̄pe necis p̄ne similes perduxisse. quo vita functo byrenes vxor. ⁊ filius cōstantinus imperium acceperūt.

Constantinus sextus leonis p̄dicti ex byrene vxore fili⁹ impauit cū m̄re byrena annis. x. Queq; dem prudentissima ⁊ religiosa impatrix. que forma speciosissima atbeniense p̄re genita iuste impium ⁊ magna cū p̄p̄orū quiete ad ministrabat. Cōtinebatq; filiū ne auita p̄naq; vicia in quo illū nature p̄clues esse intelligebat imitaret. Et cū religiosa esset Therasiūq; cōstantinopolitanus tūc audate vite p̄tarcham libenter audiret. Eius p̄silio synodū in Nicea vrbē secūdū trecentorū q̄nq; ginta ep̄orū cōgregari fecit. In q̄ synodo execrantia ymaginū sacrarū venerationē heresis p̄petuo abdicata ē. Sed nō diu tulit cōstantinus hic sanctū m̄ris impiū. qz p̄ris flagitia subsecutus. p̄ualuitq; cōstantini filij iniquitas. Qui modestiā actam. p̄batos q̄ salutiferos mores genitricis diuinius ferre nō valens. eā ab imperij administratōne deiecit. Is q̄ primū in p̄ncipatu solus ingenitam potuit. maliciā exercere. in multos deseuit. In primisq; delictis habuit plurimos effossis oculis excecari. adeo vt cōstantinopolitanū de imperio alteri demandando ceperint cogitare. mariam em̄ quandam duxit vxorem cui postmodum ancillam nomine theodorā imperiali corona decorauit. vxorem in monasterium trahens quibus flagitijs irritati ciues byrenē reuocarunt. Que reuersa cōstantinū cepit ⁊ effossis oculis in carcerem cum solus in imperio fuisset annis quinq;. vbi vitam finiuit. Inde mulier sola annis quinq; imperavit. ⁊ cū carolo sedus inijt.

Aistulphus rex

manis reddidit exarchatum. Tandem post multa bella in venatione epoplexia interijt.

Linea imperatorū

Constantinus quintus

Leo quartus

Constantin⁹ sext⁹ Byrena

Angolfus

Angolfus vir sanctus circa tpa dicti constantini in burgundia claruit. Hic quendam fontem in gallia emittit eum oriri fecit in burgundia. Is cum uxorem suam de adulterio argueret. at illa vehementer negasset ait. si vis ut credam. denuda brachium tuum. et affer lapillum de fonte sine lesione. quod cum immerisset statim combustum retraxit. dimisit eam cum dimidio parte substantie. Unde occisus est in domo sua a clerico qui adulterium commisit. Cuius corpus in feretro cum duceret ad sepulcrum. multos infirmos sanitati restituit. quod cum ancilla uxori nunciasset sbrides ait. Ita gan golfus miracula facit. ut anus meus catat. Ad hoc anus sonos turpes ac numerosos emittere indefinenter cepit. quod ei postea euenit in omni vita sua sextis feriis. in quavis martyr effectus. quotiens vbum aliquod proferret. totiens ab ano turpe sonitum fecit. quod pipinus experiri dignatus est.

Amelius et amicus tribus pipini regis francoꝝ orti miro modo sibi consimiles. De hijs duobus pueris ex gestis eorum narrantur mirabilia. Unus fuit ex comite aluernesi. Alius ex milite quodam berichano. qui cum a parentibus baptismi gratia romam deferrentur. In luca ciuitate seinuice inuenerunt. Et societate inter se firmata romam ingressi sunt. Tantaque inter pueros societas et voluntas erat. ut vnus sine alio nollet cibum sumere nec in alio cubiculo quiescere. qui oblatus summo pontifici ab eo baptisati sunt. Multi romanorum militum eos cum gaudio de sacro fonte susceperunt. postea mira gesserunt in vita. quod recensenda cum ad longa ducerent. quos deus vna concordia iunxit in vita. morte quoque separari noluit. Cum in diuersis ecclesijs tpe Caroli sepulti essent. mane corpus amelii cum sarcophago iuxta amici sarcophagum in ecclesia regali inuentum fuit.

Amelius Amicus

Burkardus episcopus herbipoleus sanctitate et miraculis claruit. Is in Anglia ex nobilissima parentela floruit cum fratre Suiduno postea ibi episcopus qui terranei ac consanguinei. s. bonifacii fuerunt. burkardus studiis liberalibus traditus cum doctus euasisset. natali solo relicto gallie comate limites attingens in humili loco sub habitu peregrini delituit. postea per bonifacium archiepiscopum ex monacho (cum Zacharias summus pontifex romane ecclesie preerat) in episcopum ordinatus fuit. ut wirtzburgense oppidum diocesi sue contiguum per auctoritatem apostolicam. episcopalem cathedram sortiretur. Acta est igitur hec institutio noui pontificatus apud urbem wirtzburg. Anno dominice incarnationis septingentesimoquingentesimo primo ad incrementum ecclesiarum germanie. maxime ad salutem orientalis francie. ex confirmatione zacharie pape. et pipini principis francie. mediante bonifacio presule beato burcardo primo pontifice. vixit autem in omni virtute et abstinentia ac elemosinarum largitione. Tandem megingaudo cum investitura episcopatum concessit. et nauim consensit adiunctis sex monachis et codices quos scripserat ad castellum habenburg proficiscitur. ubi in contemplatione ac omni sanctitate mirabiliter grauiter ad christum anno salutis septingentesimo nonagesimo primo. cum per quadraginta annos cum omni laude presuisset.

Burkardus

Carolomannus caroli marcelli filius. Cum pater graui morbo correptus suadentibus amicis. Carolomanno maiori natu austria et sueuia pipino vero iuniori burgundia et pars francie obtigit. Carolomannus autem haud multo post patris obitum seculo abrenunciare constituit. Itaque suo eius proposito desiderio fratri patefacto et paucis vie comitibus secum ductis. romam se contulit ad Zachariam pontificem. a quo in clericum ordinatus et habitum monasticum est indutus. Unde ad beati benedicti cassinense monasterium accedens professionem in eo et perpetuo commorandi votum emisit. postea conferens se in franciam. ut pipino fratri aduentum in ytaliam et bellum in longobardos dissuaderet. illum a clastro cassinensi profugum in vienense monasterium relegauit. Ubi haud multo post merens indignabundusque interijt.

Carolomannus

Albinus episcopus

Albinus episcopus Andegauensis. miraculis et sanctitate per hec tempora preclarus fuit. Et remigius episcopus Rothomagensis.

Salinius quoque episcopus albianensis cum discipulo suo valentiniano triumphantem martirij adeptus est.

Corpus sancti benedicti iam xxxiiij. annis effluxis furtim a gallis monachis vna cum corpore sororis sue scolastice ablatum per presces carolomanni ad zachariam per pipinum ex floriacensi monasterio. quibus moleste nimis concessum fuit. ut monachi cassinenses reportarent. quibus quidem ferat. cum monachi floriacensis videntes se tanto prece orbari ad orationem cum lacrimis se contulisse et corpus apud eos permansisse.

Pipinus rex

Pipinus iunior caroli marcelli filius. q̄ post mortem patris. cui burgundia et francie pars obtigerat. cū iam carolemanus monasteriū ingressus fuisset. domus regie vniuersalis p̄fectus factus. genitoris auic̄vita emulatus. eos gloria sup̄auit. Longū esset referre singula. q̄ in germanos aquitanos burgūdosq̄ gessit. q̄bus in regionibus. cū gentis francoꝝ et ei⁹ regis childerici noīe om̄ia gerant̄ gloria ampliores. nibilo maiori habuit impedimento. q̄ q̄ regem p̄p̄ amentē varijs furentē ineptijs tollerare cogebatur. Ideo q̄ francoꝝ gesta scripsē rūt aiunt. p̄ceres populosq̄ eius gentis. pipini v̄tutē. et contra childerici regis amentia debitis pensantes meritis. zacharia pontificē romanū. p̄suluisse. ineptū ne regē vltro tollerandū an pipinū merita fraudandus regia dignitate censeret.

Cūq̄ respōdisset pontifex eū (q̄ regia melius obire munera nosset) habendū regem. francos publico totius gentis consilio pipinū declarasse regem childerico in clericū tonsorato. atq̄ ita regū familia meronigorū regnare desijt in gallia. q̄ regnauit annis. 296. sub regibus vno et viginti. Pipin⁹ autē a zacharia papa. et postea a stephano pontifice cōfirmatus. In eccia romana ducem ac bellatorē p̄tra aistulphū longobardoz regem p̄stituit. quē in papia obsedit. q̄ pacē vltro obtulit. postea apud francos rex pipinus gloriā indies potentatūq̄ adaugebat. Quo em̄ tpe ab ytalia in franciā redijt. Laxillo dux baiuaroꝝ sese cōmēdatum illi subdidit. Et saxones eius amicitia p̄caro potiti trecentos eq̄tes in quacūq̄ expeditionē iuberent dare p̄miserūt. Maius autē negociū fuit pipino in aquitanos q̄bus subigendis octo estatibus laborauit. Tandē pipinus senectuti indulgens eam expeditōem omnē carolo filio adolescenti duxit demandandam. P̄fectus in aq̄tania. carolus burboniū glareimontē. et multa de auernis cepit. faustisq̄ auspicijs militias carolus inchoauit. vt āno inde septimo ducti alterne a pipino genitore et ip̄o carolo expeditionibus. aq̄tania fr̄acie regna fuerit subacta. Quo in tempe pipinus in thuronijs apud sanctū dionisiū est defunctus. Erat annus in q̄ hec fiebant pontificatus Pauli decimus. q̄ et eius vite vltimus fuit. p̄ eius pontificis tpa tantū valuit pipini regis francoꝝ respectus. in quē desiderius longobardoz rex oculos semp̄ habuit intentos. vt nullis interea motibus ytalia aut roma fuerit agitata.

Origo gentis turcoꝝ.

Turci interim meliores sedes expetētes. tūc primū asiaz inuadentes. alanos primo. post colchos et armenios. Inde asie minoris pp̄los. et ad extremum persas. sarracenos agroꝝ direptionibus. et mortaliū magnis reptozū aut cōgredi auoz cedibus infestarūt. Anno dñi septingentesimo q̄nquagesimo quinto. Fuit q̄ et ip̄i turci scythae ex h̄is q̄s alexandri macedonē intra hypboreos montes ferreis clausisse repagulis. cui alij tradāt scriptozes. tum bt̄s hieronimis affirmat. Turci em̄ vt ethicus p̄bus tradit i asiatica scythia vltra pyrricheos montes et thoras insulas cōtra aq̄lonis vbera sedes patrias habuere. Bēs truculēta et ignominiosa in cūctis stupris et lupanarib⁹ fornicaria. comedit q̄ ceteri abhominātur. Regnāte apud francos pipino caucaseas egressi portas exinde p̄otum capadocia q̄ transgressi. ad reliq̄as finitimas gētes sensim illapsi sunt. Tantas autē habuit vires turcoꝝ insultus. vt sarraceni pacē secū h̄re nulla alia potuerūt rōne. q̄ restituito p̄faz regni noīe. q̄ sarracenos foce et eraclij t̄pibus in suū ostendimus confudisse. Vez post multas illatas inuicē et acceptas clades. de pace inter sarracenos et turcos p̄uenisset decretū ē. vt turci q̄ in p̄sede habitabāt sarraceni appellarent. atq̄ ita equiore aio sarraceni in asia regnare turcos passi sunt. Et q̄ eia eos breui accepturos mahumetanā sup̄stitōem videbant. adeo erāt eoz ingenia ad malus p̄na. deniq̄ p̄cedenti tpe nō solū pontū et capodocia. vez gallacia. bythiniā. lycania. p̄sidiā vtrāq̄ phrigiā. pamphiliā. ciliciā. caria. et oem̄ asiā q̄ minor vocat̄ vltra citraq̄ thauz ad oras ionie. et littoꝝa greci maris occupant. De quibus suis locis infra dicemus.

Exarchat⁹ regni finis eo tpe. aut paulo prius occupata. ab aistulpho longobardoz rege rauenna fines habuit. postq̄ in gr̄atus exarchoz a p̄stantinopoli in ytalia missoz anno q̄nto et septuagesimo supra centesimū. magno rome et ytalie malo. narsete detecto ea calamitas inchoauit. Durauerat aut vsq̄ ad hoc tempus sub decem exarchis. ip̄a nāq̄ exarchatus appellatione p̄tinebat om̄e. q̄cquid a placentinis. agri-

S. Eucherius

q̄ papiensis finib⁹ padi inter apennini paludes stagnaq̄ venetozū ad adriaticū pertinet. in quo rauenna cesarea forliuiū. forz pompiliū. forz corneliū nūc Imola dictus. bononia mutina regiū parma et placentia. que pipinus sup̄ato aistulpho pontifici ro. donauit.

Eucherius lugdunensis episcopus hoc tempore multis miraculis clarus fuit. qui cum ex nobilissimo senatoro viro ortus fuisset. ad religiosam vitā habitumq̄ cōuersus diu intra spelūce cuiusdam septa in orationibus et ieiunijs deo deuotissime seruauit. Beinde apud p̄refatam urbem reuelante angelo in p̄otificali cathedra sollemniter collocatus multis quoad vixit claruit miraculis.

Bedorus item tycinensis episcopus vir sanctissimus et multa litteratura insignitus hac tempestate clarus fuit. qui et nonnulla memoratu digna seripto mandauit.

Bexta etas mūdi

Anno mundi. 5963. Anno xpi. 764.

Constantinus eius nominis secundus. papa natione ro. paulo pontifici succedens. Nam cum paulus pontifex apud beati Pauli ecclesiam spūm in extremis duceret. thotonem nepulinū ducem q̄ longobardis semp studuissz desiderū impulit germanū suū nomine constantinū pontificem a romanis suscipi curaret. Is toto rome habitās magna vsus audacia. copias a nepeso asciuit eorūq; armis stipatus constantinū fauentibus q̄busdam amicis largitione et pollicitationibus corruptis pontificem creant. Alter etiā philippicus pariter a paucoꝝ factione in pontificem p̄banatus. breui est deiectus. cum statim abdicare se magistratu armis cōpulsus est. cogitur et gregorius p̄nestinus ep̄s constantinū ipsum laicū sacris statim iniiciare atq; ep̄iscopū inungere. Et manus ita ob eam rem exaruisse miraculo diauntur vt eas ori admoueri nō posset. Cum v̄o constantinus munera pontificatus per annos obstinate exercuisset. et ep̄iscopos presbiterosq; more p̄ntificum ordinasset. tandem a sede deijct̄ a populo romano ira et indignitate rei p̄cito p̄ p̄micerius xp̄oseꝝ coacto. stephanus tercius canonice in pontificem est electus. qui congregato concilio in laterano inde constantinus oculis capitur in monasteriū inclusus turpiter eijct̄. Sūt q̄ eū inter pontifices non enumerant.

Anno mundi. 5973. Anno xpi. 774.

Stephanus eius nominis tercius. papa natione siculus. patre olibo āno domini septingentesimo sexagesimo octauo pontificatum inijt. Vir certe doctus atq; eruditus. et in rebus agendis. maxime v̄o ecclesiasticis strenuus admodum ac constans. hic em̄ a teneris annis romāueniens mandato gregoriū terciū in monasterio sancti chrisogoni rationem bene viuendi et doctrinā ecclesiasticam perdidicit. accepto clerici ac monachi ordine. Vocatus deinde a zacharia pontifice in patriarchatum lateranensem. Cum eius vita et doctrina ab om̄ibus probaretur. sancte cecilie presbiter cum titulo instituitur. postremo in basilica sancti hadriani. inter tria fora a tribus ep̄iscopis cōsecratus. et ab vniuerso clero ac populo vt verus p̄ntifex salutatus. ad corrigendū mores animū adijcit. indicto itaq; concilio e gallia p̄sertim et ytaliam congregās clerum in lateranensi basilica. multa inter se de cōponendis rebus ecclesie collocuti. constantinū predictum abrogarunt et primo eius decretis abrogatis. institutus ē om̄i consensu ne quisq; laicus. nisi per gradus ecclesiasticos ascendens pontificatū occupare auderet. sub anathematis pene. Constitutum est pretere a vt que constantinus in re sacra egisset irrita haberentur. preter baptismū et chrisma. hys ex sententia peractis decretū est. vt die sequenti supplicationes haberent. quibus et deo gratias agerent. itum est a lateranensi basilica ad sanctū petrum nudis pedibus a pontifice et hominibus qui tum aderant. maxima om̄i religione. Tandem hic pastor q̄ diligentissimus et verus petri successor ac xpi imitator. quarto pontificatus sui anno moritur mense. v. die. vij. et. xx. sepeliturq; i basilica petri. sedes tum vacat dies. 9.

Adrianus primus papa. patria romanus. patre theodoro summe nobilitatis viro. pontificatum iniens nequaq; a maioribus suis degenerauit. Hic ex magnitudine animi consilio doctrina et sanctitate vite cum quouis optimo pontifice compari pot. Vir patria et sobole sua dignus. ideo natus vt eo fastigij euectus fuisse videretur. vt caroli magni francorum regi virtuti correspondens. rem romanā ytaliamq; ab illo erigi adiuuaret. Vix dum facta summo consensu huius pontificis electio in publicū exierat. cū is magnanimus et patrie sue affectus carceratos ab affrica liberauit. exulesq; in patriam reuocauit. qd̄ cū restitisset desiderius tanti viri amicitia ne francis regibus adhiberet. occupare q̄siuit. legatos mittit. vt federa secū. et in primis cū gente longobarda iniret. ad que r̄ndit pontifex. se q̄ pacē cū oibus et in p̄mis cū longobarda gente cupiat h̄re. nullā posse v̄bis desiderij fidē adhiberi q̄ viderit federa stephano pontifici p̄missa totiens violasse. Misit ad carolū oratores ope imminenti rez eccie excidio implorati. Interea carolus desiderij regem et clausos secū in papia longobardos illas obsidionem bernardo patrueli sue cum parte copiarū continuandā reliquit. et sexto mense obsidionis carolus sanctū resurrectionis dominice pasca in vrbe celebrare cōstituit. assumptis secus ep̄is et abbatibus cui pontifex obuios qui deducerent misit. carolus adrianū pontificem ad summas que extant bti petri basilice marmoreas scalas in atrio expectantem non cernuus. s̄ om̄ibus scale gradibus prius et postea pontificis pedibus oscula figens salutauit. postea itum est ad basilicam. vbi mutuo sacramento seruanda perpetuo amicitie obstrinxerūt. inde synodū habuit et a terrore bellico securus ad exornandā urbem sacrasq; basilicas animū adijcit. corpus beati pauli laminis argenteis inclusit multe aqueductus turres et murum instaurauit. Nil pretermisit in vita. qd̄ ad bonū principē et optimū pontificem pertinet. moritur aut pontificatus sui anno tercio et vigesimo. mense decimo die decimo. sepeliturq; magna cum laude in basilica petri sexto kal. Januarij.

Linea sumomꝝ pontificum

Constantinus secundus

Stephanus tercius

Hadrianus primus

Nicephorus patricius. post byrenem augustam imperavit annis. 9. Hic egreferens byrene mulieris imperium eam dolo captam in lesbos insulam relegavit. Et tamen ipse etiam assumpto imperio pacem cum carolo constituit. Eius in federibus illud accurate legit interuenisse. ut veneta vrbs ytalie maritima vtriusque reuerita impatorem proprijs vteretur legibus. et sine bello sine pace neutris partiū censeretur. Eius pacis formulā cū oratores carolo in germania apud Saltzpurgā agenti detulissent. romā illos misit. omnia ut gesta erāt romano pontifici relaturos. Eodē item āno q̄ primus erat imperij a nicephoro patricio assumpti aron admirbas sarracenoꝝ trecenta milia in subiectas constātinopolitano imperio asie puincias duxit. Eius aduentu impator p̄dite formidans pacem ab illo abiectissime petijt. quā iniquissimis conditōnibus obtinuit solenni federe pactus se quotannis illi turcorū milia. p̄ imperij ydemnitatem. et tria item milia p̄ capitis sui salute in tributa psoluere. Paulo tñ post nequaquam saniori vsus consilio. nicephorus scaurationē filiū imperij p̄sortem declaravit. Qui adolescens a turpi genitoris pacto cum sarracenis dissidens. multa diuersis in locis accepit incomoda. nicephorus aut bulgaroꝝ bello implicitus multis erat victorijs vsus. Qui priusq̄ ad pacē cū oratoribus caroli in cōstantinopoli firmandā redire potuerit. in plio qd̄ apud mesiam supioꝝ cū chrūno bulgaroꝝ rege gessit supat̄ occubuit. et scaurati filius vulnere scdm̄ aut eodē in plio accepto. constantinopolim reuersus imperiū assumpsit. quē non post annū. ut aliq̄ volūt s̄ tercio iperij mēse michael sorori ei⁹ deposuit. et illi in ipio successit

Michael constantinopolitanus impator post scauratiū sororiū suū imperiū assumens impavit annis duobus. Vir sane pius et sanctarū traditiōnū emulatoꝝ. Etq̄ nihil antiquius fuit quā inchoatam a nicephoro pacem cum caroli oratoribus qui multos menses constantinopoli expectauerāt cōfirmare. cōditiones q̄ fuerint scriptores paucissimis explicant v̄bis. ut orientem cū constantinopoli michael. et carolus occidentem cū roma haberet. Sed paulus addit hispaniarū p̄tes. quibus recipiendis tantope carolus insudauerat impatori greco redditas fuisse. et venetoꝝ monumenta quibus concordat gothfredus. habent venetiarū urbem ea conditione in constantinopolitani p̄tibus mansisse. ut immunitatibus p̄dem a carolo habitis p̄ ytaliam vteret. Detulit v̄o michael ea tenus carolo. ut cū illius oratoribus suos ipse aquisgranū mitteret pacē formulam reddituros. fuerūtq̄ hī michael episcopus. et arfacius theognistrisq̄ pro thospatarij q̄ cū aquisgranū. venerant auditis. oia q̄ petere animū induxerunt. carolus p̄cessit. Hic aut cū aliquādiu aduersus bulgaros plians supioꝝ exiit. Postremo apud andronopolim vict⁹ fugatusq̄ copias atq̄ animū amisit. constantinopoliq̄ reuersus impio se abdicavit. et monasteriū intrās vsq̄ ad mortē ibidē religiosissime vixit. Cui⁹ t̄pib⁹ vix imperiū etiā noīe vigeat. Nā illd̄ in oriēte barbari p̄tinue occupabāt. et romani iā a bello destituti ad gallos respiciebāt. Jō i seq̄ntib⁹ praro fit mentio de impatorib⁹ cōstantinopolitanis siue grecis. Vex de carolo magno et ei⁹ successoribus p̄sequimur historiam.

Synodus Septima

Birene mater cōstantini mulier prudentissima et religiosa statim adepto imperio conciliū se cūduz in nicena vrbe trecentoꝝ et. 30. episcopozum congregavit. In quo institutum fuit. ut qui sacras ymagines delendas decetero dicerent. p̄petuo anathemate necerentur. Sancitūq̄ fuit sp̄m̄ sanctum a patre filioq̄ procedere.

Adrianus quoq̄ papa pace de longobardis parta septimā synodū trecentoꝝ et. 50. epozū habuit. in qua heresis feliciāna de ymaginibus tollerdis abrogata est. ut testatur Gratianus de cōse. dist. 3. c. septimo. Mandatumq̄ fuit laicis ut nullo mō de pōtifiq̄ Ro. electōe se itromittere p̄sumāt. ut in canoe. 63. di. c. null⁹ laicoꝝ. Vetus eē pōtifer hadrianus infames ad sacerdotiū p̄moueri. 6. q. 1. c. omnes. Mandavit item ne clerici extra for̄ suū i iudicio traherētur. xi. q. 1. c. clericus. Alij deniq̄ scribūt qd̄ theophilatius et stephan⁹ ep̄i insignes nomine synodum francoꝝ germanoꝝq̄ episcopozum habuere in qua etiā feliciāna heresis de tollerdis ymaginibus abrogata est.

Linea ipeza toꝝ

Nicephorus

Scauracius

Michael

Bexta etas mūdi

Aream laminā hūsdē t pibus apud constantinopolim in sepulcro cuiusdā inuentū fuisse tradunt. In q̄ scriptū erat. X̄ps nascetur ex virgine maria. ⁊ credo in eū s̄b constantino ⁊ byrene. o sol itez me videbis.

Desiderius rex

Desiderius vltimus longobardoz rex aistulpho rege defuncto post eū regna uuit annis. 18. hic p̄mo ethurie rex fuit. q̄ cū aistulphi obitū audisset. statim regnū inuasurus longobardoz copias vndiq; straxit. Et vt id obtineret ⁊ rache siū q̄ monachi habitu sumpserat. multa p̄ticipi ac romanis pollicitus ē. Quam obrem eos in suā sententiā traxit. Et ita regnū in pace cōsecutus est. Eo q̄ppe tūc longobardozū v̄tus ob delicias languescere ceperat. At desiderius oīm aduersarioz metu liberatus a sp̄sionibus pontifici ⁊ romanis factis. animū reuocauit. multasq; iniurias illis inferre cepit. Vñ p̄ticipex Zacharias ad carolū magnū re clamans. rogat vt desideriu admo neat ab inferendis iniurijs p̄ticipi cauere. quē p̄ legatos admonet vt res iniuste ablatas pontifici restituat. paratur igit̄ vtrinq; exercitus s̄ carolus mira celeritate vsus. p̄missa p̄te copiaz q̄ in transitu alpiū. iouis mōtem occuparet. cū reliquo exercitu p̄ montē emisiū in ytalīā descendit. fuso q; ac fugato desiderio obuiā facto. oīnia longe ⁊ late populat ⁊ capit. Desiderius aut̄ desperatis reb⁹. tan to accepto incōmodo papiā se recepit. vxore ac liberis veronā missis. at spoletini reatini ac lōgobardi oēs q̄ eas regiones incolabant. audita desiderij calamitate romā veniētes. se ac sua oīa romani pontificis fidei cōmittūt. Hoꝝ secuti exemplū anconitani anximates firmiani. At carolus relicto bernardo patru ele suo in obsidione ticinensis vrbis cū parte copiaz veronam p̄ficiscit. aldegisius vō desiderij filius inde abiēs ad imperatoꝝ constantinopolitanū p̄fugit carolus acceptis in deditiōe oīnibus ferme transalpine ytalie vr bibus. romā petit. Vbi rebus cōpositis carolus cū bona hadriani grā in transpadanā rediens. sexto mē se postea q; obsideri cepta ē papiam deditiōe occupat. Inde paulus ⁊ alicuin⁹ iisdem pene vrbis habēt. il lum tūc castra reuersum. papiāq; p̄ deditiōe potitū. adduxisse in franciā desideriu. q̄ ad leodiū fuerat rele gatus. quāq; alij scribāt. Q̄ in desideriu clementia vsus. boiem spoliatū regno nō etiā vita lugdunū cum vxore ⁊ liberis exulatū mittit. Vbi postea longobardis francos p̄fecit. qui eos in pace retinerent. atq; ita anno salutis n̄re. 774. ⁊ q̄nto p̄ticipatus hadriani pape. longobardoz regnū fines accepit. Inde ea gēs ducentis iam triginta ⁊ pene duobus annis maiori ytake portione potita. nihil iam externi p̄ter nomē re tinebat. Fuit aut̄ s̄b duobus ⁊. xx. regibus ab alboyno vsq; ad desiderium p̄rectum.

Paulus longobardus hystoricus ⁊ aquilegensis p̄iarchatus dyaconus. Desiderio regi suo ob doctrinā ⁊ ingeniu admodū carus. Quē cū carolus magnus in galliā duxisset. libertate donauit. in p̄ciōq; aliquādiu habuit. Verū cū postea comperisset boiem desiderij libertatem q̄rere eū in diomedis insulam relegauit. Vñ post aliquot annos aufugiēs ⁊ ad arachūm perueniens rogatu adelperge desiderij filie ⁊ arachis vxoris Entropij historie. duos libros addi dit a iuliano p̄ncipe vsq; ad p̄mū iustiniāni tempa oīnia p̄scribens. Adortuo deinde archi. cassinense cenobiū ingressus reliquū vite sanctissime vsq; ad mor tem ducēs. Sepe ad carolū regem litteras elegantes ⁊ humanitatis plenas scri psit. ab eodemq; a quo fuerat ob litteraturā suatus vicissim accepit. Rogatusq; caroli vitas ⁊ lectiones cuiuslibet sanctorū festiuitati p̄uenientes collegit. hymnos quoq; elegantissimos edidit.

Paulus diaconus

Isuardus monach⁹

Isuardum quoq; monachū natione gallū virum in omni doctrina eruditissimū tempestate hac flo ruisse constat. eo q̄ eusebij cesariensis more caroli magni iussu oīnes actus ⁊ san ctorū legendas breues eleganti stilo in vnū collegit. ⁊ ad vnū volumē redegit. qd̄ martyriologū appellauit. Reperit quoq; q̄ singulis diebus plusq; trecenta festa cōcurrēbant. ideo statutum fuit vt dicret ⁊ alioꝝ plurimoz sanctorū martyrum

Alcuinus natione gallus caroli magni vt aiūt p̄cel ptoꝝ. Vir greca latinaq; lingua egregie doct⁹. nec nō ⁊ theologoz p̄horumq; sui temporis p̄ncips. hīs temporibus eas ob res apud carolum magnum maxi mo in p̄cio habitus est. Cum eum in dyaletica rhetori ca ⁊ astronomia eruditum fecit. Qui ⁊ bonifacij archie piscopi maguntini p̄cib⁹. orationes missales atq; alia ecclesiastica officia (gothozum perturbatione deperdita) omnino refecit. atq; eius rogatu carolus gymnasiū e roma parisius transtulit. quod etiam ab Athenis eo loci translatum fuisse constat. qui ⁊ cenobiū sancti martini thuronis donāte ca rolo regendum suscepit. quoniā omnes religiosi voluptuose viuentes in eo mo nasterto. nocte vna ab angelo infelicitate perierunt. hic cuz eruditus theologus ha beref libros de trinitate cū questionibus speculū puuloꝝ. de ecciastico dogmate. de rōne aīe ⁊ p̄les alios libros ad xp̄ianā religione pertinentes edidit.

Alcuin⁹ p̄ceptor caroli

Carolus magnus rex

Carolus francoꝝ rex. cui postea ex magnitudine reꝝ gestaz magn⁹ cogno-
men fuit. pꝛe pipino defuncto regnū accipiēs. regit in totū annis. 46. cū
pipinus liberā in francos primus ptātem habuit. ⁊ auctoritate pōtificis ⁊ fran-
coꝝ decreto plena dominādi potestate suscepta regnans annis. xv. Et successere
supstites sui duo. carolus ⁊ carolomānus eque regno inter se partito. Sed non
multo post defuncto carolomāno. franci eam regni ptem. q̄ ille possederat caro-
lo fratri detulerūt. ferūt aut carolum natus in ingelheim q̄rto militario a magūcia
vrbe. de quo gotefridus viterbiensis scribit pipinus morit⁹. cum surgit carolus
acer. natus in ingelheym. cui herta fuit vngara mī. pipinusq; pꝛ cronica vera pa-
tet. Is aut extemplo post pipini obitū aduersus aq̄tanos bellū gessit. Inde cō-
positis rebus belloq; citius oīm opinione cōfecto cū victore exercitu in regnū re-
uertitur. Post hadrianus romane eccie pontifex a desiderio longobardoꝝ rege
oppressus. oratores ad carolū misit vt opem ⁊ auxiliū ferret. q̄ nō segnius quas
si hostes in gallia essent exercitū parat. ⁊ magnis itineribus in ytaliā contendit.

Et supatis alpibus in thaurinū descendit. atq; cōtinuatis castris in agrū vercellensem puenit. facta vtrin-
q; potestate pugnādi preliū cōmisere. In ea pugna supati longobardi in fugā vertuntur. desiderius papiaz
cū paucis militibus petit. carolus regē psecutus in agrū cianū exercitum ducit. tādē capif desiderius vna
cum vxore ac liberis vt premissum ē. Tūc summo bñficio caroli ytalia se primū erexit. Carolus aut pfecto
longobardoꝝ bello saxonū intermissum bellū eum domū reuocabat. qd̄ biennio ⁊ a prefectis eius leniter
administratū fuit. Saxonū gens longe maxima fuit ac bellicosissima hi falsos deos colentes cū francis cō-
tinue bella gerebant. Sepe plijs victi cōdictōes acceperāt. obsides dederāt. s̄ apud frācos nullus plenissi-
mā victoriā comita eoz p̄fidia psecutus fuit. Hec palma carolo magno q̄si diuino numine reuata. Igitur
ingentē exercitus parat diem dicit. q̄ die ppe ripā flumis rheni omēs cōueniāt. magna alacritate suscepta a
frācis expeditio fuit. sic renouatū saxonū bellū quo nec maiusvllū nec grauius diuturniusq;. Tres em ⁊
xxx. annos certatū cōstat. Tandē penit⁹ saxonēs debellati. se suaq; oīa ptāti caroli pmisere. Victis imposi-
te leges vt patrijs cerimonijs. falsisq; dijs posthabitis xpianā fidē p̄fiterētur. Cū vō ea tempestate barba-
re getes hispaniā graui fuitute opp̄ssam tenerēt. ad eā liberandā carolus mentē cōuertit. q̄ cōfestim supra-
pyrenei iugis in fines hostiū puenit. Extemplo ciuitatis nōnulle spōte deditōem faciūt augusta ⁊ pā-
pilonia due opulentissime totius hispanie vrbes. q̄ mandata caroli asp̄nabant vi capte ac prede militib⁹
date sic hispania pene omīs in frācoꝝ ptātem deuenit. Interim taxilo bauarie dux finitimas gentes solici-
tat cum franco bello aggressus. Qui inde nulla temptata fortuna parere constituit ac obsides dedit. His re-
bus gestis cum in magna gloria magnisq; opibus regnū ac tota res francoꝝ esset. statuit carolus aduersus
hunos q̄ hostibus suis auxilia strauerāt bellū suscipe. Constatq; nullū bellum a carolo gestū in q̄ maior sit
hoīm cedes edita maiorq; illata clades ingentē vō hunoz multitudinē ⁊ pene nobilissimū queq; eo bello
absumptū maximā q̄ vim auri atq; argenti a francis in galliā transportatā. Cū hic status reꝝ in gallia esset
romani aduersus leonē pontificē coniurationē ineūt de q̄ in sequentibus. ⁊ gestis caroli post coronatiōem
augustalem fit mentio.

Rolandus

Aldegisius

Rolandus palatin⁹ comes caroli ex sorore nepos.
vir p̄stans fortitudine incōpabilis ⁊ vtutis ac ma-
gnitudinis. cui⁹ fortia facta p̄ vniuersum orbē celebra-
tur. Cū carolus exercitū in galliā reduceret ppe pyrenei
iuga in valconū insidias incidit. Et plio inter eos inito
post ingentē hostium cladem. cecidere in ea pugna dolo
hostiū nō vtute cōmissa anshelmus ⁊ Egibard⁹ summi
in bello duces. Rolandus quoq; cecidit. Sūt qui dicāt
eū siti nō vulnere pereriditātū. qui duces belli tutatus
fuit. Paulo autem post ij populi ac eozꝝ reges a carolo
domiti. meritas perfidie sue debitasq; penas dedere.

Taxilo bauarie dux

Taxilo bauarie dux vxoris. vt tradūt stimulis cōci-
tatus. copias cogit. his temporibus finitimas gē-
tes sollicitat. hūnos. qui ea parte qua bauaria in orientē spectat sibi p̄fines erant
societate ⁊ federe iūgit. Erat ei p̄iur desiderij regis longobardoꝝ filia. q̄ fortunaz
p̄is iniquo animo ferens. nec nocte nec interdium virū cōquiescere pati. monere vt
meminisse vellet soceꝝ suū morte miserioꝝ vitam ducere. Meminē esse preter eū.
qui posset ei libertatem vendicare. His mulieribus instructus furijs exercitū pa-
rabat carolus celeriter profectus in fines bauarie venit. Taxilo p̄teritus tandē
parere constituit ⁊ deditōem fecit. obsides dedit. In hys theonē filiū suū aliosq;
per multos lectissimos iuuenes.

Aldegisius desiderij filius. q̄ ante expugnationē papie e citrapadani in grē-
ciam confugerat hys tpibus grecoꝝ multoz auxilio fretus. cuz magna ma-
nu ad repetendū paternū regnum in ytaliā venit. qui multū p̄flictus a francis au-
spicio prefectoz superatus ⁊ captus. ac multis supplicijs affectus. tandem vitam
miseram in tormentis finiuit.

Berta eas mūdi

Anno mundi. 6003. Anno xpi. 804.

Leo eius nois tercius papa, arripio p̄e. p̄tifer creatur. Vir q̄dē doctiffimus. q̄ ab ineūte etate. ita erat educat⁹ et erudit⁹ disciplina ecclesiastica. vt dign⁹ esset q̄ ceteris anteferet. erat p̄terea castus. integer. pudicus. faci⁹ doctoꝝ viroꝝ ita amatoꝝ. vt eos vnde quaq; ad se p̄m̄is alliceret. Eoꝝq; consuetudine mirūimodū delectaret. p̄dicatione ib⁹ q̄s admonitionibus quibus plurimū ob eloq̄ntiā et doctrinā valebat. egrotos visere. elemosinas indigētib⁹ p̄bere ei peculiare fuit. Nō certe mitis ingenij. creatur itaq; pontifex vno oīm p̄sensu. q̄ postea dū supplicatōes a b̄tō gregorio institutas rome agit cuz pp̄lo et clero pascalis primicerius et cōpulus p̄sbyteri q̄z vite sordes a supioribus vrbis aliq̄n infestatus fuit. armatis stipati illū interceperūt. quoz fraudibus apud edē b̄ti siluestri capt⁹. ac pontificali amictu p̄uatus. Et carnifices debile viribus pontificē p̄sternētes lingua captus ps illū executura. plurib⁹ etiā digitis et inturuis vnguibus q̄ oculoz fere possent cōcaua effodiebant. Et multo madēs cruore leo apud sc̄i erasmi monasteriū in custodia ē habit⁹. Quo in loco loq̄lam illi et visum affirmat bibliothecarius diuino munere restitutū. affuit tūc afflicti senis rebus auxilio vnius albini cubicularij fides. q̄ nocte cōcubia custodes fallens ad b̄ti petri basilicā p̄duxit. et vniuersū ducem spoletanū p̄sidio accersuit. s̄ paucos ibi moratus dies leo ad carolū p̄perauit Transgressum alpes pius rex in saxonia p̄tifice summa acceptū reuerētia vt rediret in p̄riam exhortat⁹. Redenti romā leoni clerus pplusq; romanus ad miluiū vsq; pontē p̄cessit obuius. Inde veniēti romā carolo q̄ ordinū dispositio occurreret saxonū fr̄coꝝ longobardoꝝ q̄s enumerare posset. Exceptū in p̄ncipis ap̄loꝝ basilice atrio carolū. leo cū ad ei⁹ penetralia deduxisset in vrbē dimisit. Et nō multo post carolus cleꝝ et pplum in b̄ti petri basilica p̄uocauit p̄tifer ambone p̄scenso euāgelia xpi cernuus tenuit et iureiurādo affirmavit se oīm rez q̄ sibi obijciēbāt insontē esse. Erat is dies yduū decebris anni salutis octingentesimi. Et in die natalis dñi inter missaz solennia ad ip̄as. b. petri basilicas celebrata. leo p̄tifer ppli romāi sc̄to p̄cibusq; carolū impatoꝝ romanoꝝ declaratus. dyademate vetusto impatoꝝ capitis gestamine coronauit. Tunc pplus roman⁹ q̄ aderat frequētissim⁹ ter acclamauit. Carolo Augusto a deo coronato magno et pacifico impatoꝝ vita et victoria. sacro inungensq; p̄fecto balsami oleiq; liq̄mine ad pipinū se p̄uertit. eūq; ytalie regē declaratus pariter inunxit. Tandē leo a fundamenti edificato apud sc̄m̄ petꝝ amplissimo hospitali quod greci xenodochion vocāt. morit̄ primo ac vigesimo pontificatus sui anno. Quo etiā cometes apparuit.

Cometes

t. vt nōnulli putāt tante calamitatis indicij. Sepelit̄ aut̄ in basilica petri pridie ydus Junij. Eius in morte tum sedes vacat diebus decem.

Anno mundi. 6013. Anno xpi. 814.

Stephanus quartus. p̄ria roman⁹. p̄e iulio. q̄ pontificatu suscepto mēse terciō ad ludouicū impatoꝝ in gallias p̄fiscatur. q̄ in aurelianis erat. et honoratissimū ei quoz obuiā misit. maxime theodolp̄ū aurelianoz ep̄m cū clero. ip̄e ad primū lapidē p̄diens cū maxima veneratione ne in vrbes introducit. erat stephanus ex nobili genere ortus tante doctrine et integritatis. vt facile apud oēs sc̄titat̄ nomē nancisceret. et vt feruent ludouicū inunxit atq; coronauit. et cū sepe de cōponēdis ytalie rebus collocutus fuisset romā redijt secū crucē magni p̄oderis magneq; estimationis detulit. quā ludouicus sua ip̄ensa beato petro dicauerat. ac sanctissim⁹ pontifex ad vrbē rediens septimo pontificatus sui mense vita functus. in basilica petri sepelitur. Sedes autem eius morte dies vndecim tum vacat.

Pascalus ei⁹ nois primus papa. p̄ria roman⁹. p̄e bonoso. nulla interposita ipatoꝝ auctoritate p̄tifer creat⁹. hāc obrem vbi pontificatus inijt. statim legatos ad ludouicū misit. q̄ ei⁹ rei culpam omnes in cleꝝ et pplm̄ reijcerent. q̄ ab h̄is vi coactus esset p̄tificiū mun⁹ obire. accepta hac satisfactione ludouicus r̄ndit pplo et clero maioꝝ instituta et pacta suāda. cauerēt ne deinceps maiestātē lederēt. hūc autem stephanus p̄tifer dū vtueret ob ei⁹ vtutes et doctrinā monasterio b̄ti stephani martyris in vaticano p̄fecerat. Inito igif pontificatu corpa sanctorū min⁹ religiose iacentia in vrbem cuz maxima veneratione introducta honestiore loco recōdidit. p̄axedis templū a fundamentis extruxit. et b̄tē cecilie. eoq; loci et ip̄ius virginis et eius sponsi valeriani tyburcij maximi martyꝝ. vrbani. lucij pontificum corpa collocauit. Adulterq; basilicas vetustate quassatas restituit. Tandem nullo religionis pietatis humanitatis exemplo p̄termissō. pontificatus sui anno septimo. mense terciō. die decimosextimo morit̄. sepeliturq; in basilica petri. Vacat tum sedes dies quatuor.

Linea summōꝝ p̄tificū

Leo tercius

Stephanus quartus

Pascalus

Carolus cognomento magnus. p suis eximijis meritis. ac singulari fide. ob oim xpianoz libertate. Cuz paterni regni fines in gallia rhenod ligeri oceanog; in germania danubio ⁊ salo fluuio. Et hys aqtania vasconia byspania pene totam. Et ea ytalie ptem in qua longobardoz regio fuerit. bellica virtute adempta adiunxit. adiecissetq; saxoniam. q̄ e non modica germanie ps. tu vtracq; pannonia. ⁊ vltra danubiu datia hystria ⁊ totu liburnoz regnu. Omnes deniq; barbaras gentes q̄ germania inter rhenu oceanu ac danubiu incolunt. ptim armis subactas. ptim beneficio allectas in sua ptatem redegit. his tantibus opibus. tanq; rebus egregie gestis eam sibi fama no solu in gallia s etiaz p vniuersum orbe pauerat. Anno salutis octingentesimo primo. pontificatus leonis pape anno. v. summi impij dignitate (Posteaq; constantin⁹ magnus relicta roma ad oriente desedit ⁊ sublatu impiu trecentis ⁊ triginta annis post augustulu in occidente cessauit) egregia sua vtute occidenti restituit. ⁊ august⁹ appellatus. impator] nome dignitatemq; suscepit. Et no solu vt pmissum e assenciente s etia applaudente pplo romano. atq; ita impauit annis. 14. factus itaq; romanoz impator. post amplissima dignitate suscepta. cum i gallia reditur⁹ iter p beturia faceret. in memoriā dignitatis adeptē florentia vrbes. qua olim magna ex pte deleuerat gothi. in pristinu statu cuz summa celebritate restituit. Omnēq; nobilitate p oppida vicina dispsam in ciuitate reduxit. nouis mēibus cinxit. templis ornauit. Cū reuertisset in gallia exceptus est eius aduetus ab omibus pplis incredibili honore atq; amore. cū bella septem ⁊ quadraginta annis (tot em regnauit) incredibili felicitate tu magnitudine quadaz animi. tum etiam ingenij atq; consilij consecisse tradūt. Quibus regnu satis amplum a patre acceptum longe maius posteris suis reliquit. Fuit autem carolus. pccera statura. lato pectore. latis humeris. magnis vegetisq; oculis naso paulo eminentiore. forma deniq; ⁊ pulcritudine oris adeo eximia. vt decorem simul pre se ferre videretur. cum regia quadam maiestate conuictum. habeb atq; in voce splendorem. Et in incessu totoq; corporis motu summa dignitate. promissam gerebat barbam. validudine fuit prospera. venationibus gallozum more frequenter studebat. ratus ad sanitatem corporis conferre. Tradunt preterea eum balneis ⁊ aquis natura calidis plurimu delectatum. Inde aquisgrani vbi sedes regni eiusq; regia erat maximis sumptibus templum condidit. ⁊ beate marie dedicauit. in qd sudariu ⁊ beatissime vginis marie camisiam transmisit. Vex ad eius regias vtutes addidit eloquentia copiāq; dicendi ⁊ bonaz artium disciplinā. Habuit autem ex pluribus vxoribus pulcerrima sobolem. sed ex hildegarde carolum pipinum ludouicum ⁊ filias plures. filios quoq; doctissimis hominib⁹ erudiendos tradidit. ⁊ filias. ne ocio torpescerent lanificio assuescere fecit. Carolus autem iam senio grauis cum intellexisset pipinu quem regem ytalie prefecerat mediolani mortuu esse. ludouicum filium minorum natu. aquitanie regem. ⁊ imperij successorem. Bernardum vo nepotem ytalie regē declarat. Etq; mādat vt ludouico rebus in omnibus obtemperet. fines imperij hos esse voluit in galliam rhenu ac ligerim in germania danubium ⁊ sauu fluuios. Hys autem puincijs aquitaniam guasconia. magnam partem hispanie. cisalpinam galliam. saxoniam. vtracq; pannoniam. ystria liburnos addidit. Stabilitu autem suis posteris non solum francozum regnum. sed etiam impatorum nomen. cum venatus a regia aquisgrani eet profectus: domū redijt cum febre. cum lateris etiam accessisset dolor. morbis simul ⁊ senectute confect⁹. vita excessit. etatis sue septuagesimo secūdo. ⁊ xpiane salutē. xv. supra octingentesimu annu quinto kalen. februarij. Eius corpus in basilica aquisgrani solenni funere sepultum tali epigramate Caroli magni xpianissimi impatoris romanoz corpus sub hoc sepulcro conditum iacet. Tribus annis anteq; e vita migraret testamentum condidit. Duas partes episcopis metropolitanis dari iussit. in reficiendis ecclesijs. ⁊ p pauperibus iuuandis. Tercia vniuscuiusq; ratione habita filijs filiabus nepotibusq; tum seruis ⁊ ancillis reliquit. Erant inter ceteros thesauros tres argentee mense. ⁊ vna aurea pncipue magnitudinis. quarum vnā q̄ constantinopolitane vrbis similitudinem referebat basilice beati petri. Aliam in qua forma vrbis rome cernebat ecclesie rauennati dono dedit. Tercia que totius orbis descriptionem continebat. Et auream filijs suis reliquit. Fuit itaq; carolus si eius res gestas. tum domi. tum foris inspicimus. tate amplitudinis ⁊ integritatis impator. vt postea nemine superiorem. ne dum parem habuerit.

Linea imperatorum

Carolus magnus

Iudeus quidam his temporibus. apud syriam existens. quadam die in vilipedium xpianoz xpo imita ginem lancea suffodit. Et illico sanguis vbertim effluxit. quo prodigio tremore correptus. ne sanguis deperiret vas vulneri apposuit a quo plurimi sanitati restituti iudei ad fidem xpi plures sunt conuersi sanguis autem diuino consilio postea montuefallatum. ibidem vsq; in presens ppter crebra eius miracula magno in precio ⁊ gloria habitus est. Carolus impator hys auditis ad Leonem scripsit. vt de his eum certum redderet. Leo vo cū seditionibus semp vexaret. ab vrbe discedens. montua proficiscitur ad visendus xpi sanguinem. Is a montuanis perbenigne susceptus approbato xpi sanguine ob frequentia miracula. qd ⁊ alij pontifices postea efficere. ad carolum proficiscitur. vt homine veritatis cognoscende cupidū eius rei certiozem faceret. ⁊ de rebus yralicis vt pmissum est.

Berta etas mūdi

Anno mūdi. 6023. Anno xpi. 824.

Eugenius eius nominis secundus papa. p̄ia romanus. p̄ie boemūdo. p̄a-
scali suffectus. Eius tpe octauū scisma fuisse ferūt. Inter hūc eugenium ⁊
q̄ndam noīe zinzinū p̄ter patrū discordias at eugeniū dignitate corp̄is. ⁊ p̄stā-
tia animi insignis. ob hūanitatē ⁊ eloquētiā. oīm p̄sensu tandē obtinuit. q̄ ini-
to p̄tificatu. sp̄ret reb⁹ oīb⁹ humanis. v̄l poti⁹ fortune bonis. ad munificentiā
⁊ liberalitatem vsus. Adeo rem frumentariā curauit. vt nullibi vilius. q̄ rome
annona v̄deret. ac pauperū pupilloz viduarū causas ⁊ vitā ita tutatus est. vt ab
oīb⁹ merito p̄ pauperū diceret. Tandē cū optimus hic pontifex. his artibus i
pontificatu am̄is q̄tuor vixisset morit⁹ collacrimātibus oīb⁹. Et suā vicē poti⁹
q̄ mortē sanctissimi viri volentibus. cū mors ei ad felicitatē via optatissima eēt.
Quidā scribūt eū ab emulis oculis excecātū. ac martyrio coronatū. Eius corp⁹
in basilica petri ap̄loz principis cum omni deuotione sepelitur.

Valentinus papa. p̄ia roman⁹. p̄ie leontio. q̄ apud pascālē ⁊ eugenium vi-
ros sanctissimos. ⁊ doctrinā ⁊ rōnem bene ac sancte viuendi a teneris ānis
vsq; ad maturā etatē didicerit. Non ludis nō iocis aut voluptatibus intentus.
vt pleriq; oīnes adolescētēs faciūt. s̄ doctrinā ⁊ bñ viuendi normam ex lectione
veterū ⁊ exemplo sanctorū pontificū sumens. Eūq; tante v̄tutis ⁊ sanctitatis eēt.
vt non dū p̄sbiter. s̄ diaconus summū pontificatus gradū meruerit. Postremo
aut pietate. clementia liberalitate. tum in vita priuata. tū in p̄tificatu nulli ma-
ior secundus est habitus. has ob res oīm consensu pontifex creatus. merit⁹ ho-
minū q̄ tum erant id fortasse exigentibus quadragesimo p̄tificatus sui die mo-
ritur. ac in basilica petri sepelitur. cōq̄rentibus oīb⁹ eū hoīez sibi morte s̄blatū
esse. quo stante labefactari romana libertas ⁊ xp̄iana religio vix poterat.

Anno mundi. 6033. Anno xpi. 834.

Gregorius quartus papa. p̄ia romanus. p̄ie ioanne tituli sancti marci p̄-
sbyter. Vir nobilitate insignitus. sanctitate clarus doctrina ⁊ eloquētia p̄-
cipuus. qui tante modestie fuit. vt electus a clero pp̄loq; romano nō prius p̄ti-
ficiū munus obire voluit. q̄ a legatis Ludouici imp̄atoris ob eam cām romam
missis. q̄ diligenter tantā electōem discusserāt p̄firmatus ē. fecerat id ludouicus
nō sup̄bia motus. s̄ ne iura imperij amitteret. quippe q̄ natura clemēs ⁊ huma-
nissim⁹ sit habitus. quiq; iura ecclie ⁊ dignitatē semp̄ tutatus ē. Qui pontifica-
tu suscepto. mox corpus. b. gregoriū transtulit. atq; eo loci collocauit. vbi nūcia-
cet magnis adhibitis ornamentis. ferūt ab eodē corpa sebastiani ⁊ tyburcij a ci-
miterij in quibus ante iacebant ad basilicā petri traslata fuisse. Insup ⁊ roga-
tu ludouici imp̄atoris oīm sanctorū celebritatē kal. nouēbris instituit obsequia
quā q̄dem cōmemorationē galli ⁊ germani p̄mo obsequare ceperūt. eāq; rem ma-
gnope a rabano monacho theologo insigni carminibus ⁊ p̄sa laudatā fuisse scri-
bunt. Post multa aut bona opa morit⁹ gregorius pontificatus sui anno. xvi. se-
peliturq; in basilica petri. sedes eius in morte diebus. xv. vacat.

Pipinus rex

Pipin⁹ caroli fili⁹ nati maior cū p̄ie a papa yta-
lie rex declaratus. regnauit annis. 13. Vir q̄dem
clarissimus nec p̄i vlla in v̄tute dissimilis. quez pater
in vngaros misit. quos cito grauib⁹ p̄lijs sup̄atos ad deditōnē cōpulit. Eoq;
bello cōfecto. ip̄m in beneuetanos misit qui grimoaldo duce finitimos pontifi-
cis agros turpiter verabāt. eosq; p̄domuit. vt egre se membris tuerētur inde the-
ate obsedit captaq; vi ciuitas p̄de simul ⁊ incendio ē subiecta. Ortana exinde ⁊
paulo post luceria in deditōnem acceptis. hūc etiā p̄ in venetos sibi falso accusa-
tos misit ⁊ eracliū atq; eq̄liū inuasit p̄ter qd̄ multe familie nobiliū venetias mi-
grarūt. q̄bus gestis etiā multis alijs p̄lijs egregie cōfectis medio lanum veniēs.
ibidem vitam cum multa gloria in pace finuit.

Bernardus rex

Bernardus caroli magni nepos post pipinū a carolo magno ytalie rex decla-
ratur. Et regnauit ānis. 9. huic carolus p̄cepit. vt i oīb⁹ ludouico filio ei⁹
⁊ successorī obtparet. Vex carolo mortuo mādāt obseq; noluit. q̄busdā ytalicis
ep̄is ⁊ seditiosis ciuib⁹ instigātib⁹ ab ip̄io oīno defecit. Et citates ac pp̄los i sua
v̄ba iurare coegit. Et cū rescisset ip̄ator. cā in p̄uetu p̄posita. nepotē lese maiestatē
crimie dānatū. hostē iudicauit. Erind copijs coacti galliarū germanie ⁊ baioari-
orū. puicie i ytaliā duxit. Reb⁹ at ytalie breui pacatis ip̄ator nobiles ytalico s. p̄
ditionis p̄ictos iugulari iussit. Bernardū aut ⁊ si illico ad imp̄atorē aduētus ar-
mis deposit⁹ ad misericordiam p̄fugerat. Et simul ep̄os i franciā p̄duxit. Et p̄ue-
tu itez sup̄ iudicio aq̄sgranū habito gladio trucidatus. Ep̄i v̄o s̄nodali decreto
depositi in monasterio relegati sunt.

Linea summorū pontificum

Eugenius secundus

Valentinus

Gregorius quartus

Ludovicus eius nominis primus cognomēto pius. post carolū magnū imperator. patre carolo defuncto āno salutis. 817. imperiū suscipiens. imperavit cum lothario filio annis. 25. Agebat in aquitanis hiberna ludovicus quādo illi carolū p̄rem obisse renūciatum est. qui aquisgranū repetens delat' legationes q̄ ad genitorē venerant primō audiuit. deinde puincialiū celebra to cōuentu. ea que romanorū imperio ⁊ francorū regno administrandis visa sunt necessaria ordinavit. Legationū aut̄ primaria fuit leonis cōstantinopoli tani imperatoris. qui michaeli p̄ id tēpus suffectus erat. vbi innouata fuerūt se dera. primā exinde expeditionē bernardo rege comitante. aggressus est in da nos. Obstitit v̄o hiems cum id pelagus glacie cōcretum erat. qd̄ cum impe rator rexq; intellexissent. medio ferme herētes itinere ad padebūnas saxonie civitatem exercitū in hibernis cōtinuerunt. Ea q; iam hyeme media quū esset allatum ex ytalia romanorū primores in leonis pape mortem cōiurasse. impe rator regē in ytaliā ire iussit curatur. ne quid detrimētū regnū ytalie pateret. Ingressus romā bernardus rex illico in gravē piculosūq; morbum incidit. res romanas p̄ gerardū comites composuit. Inde stephanus quartus papa. qui terciō q; creatus erat mense in franciā accedēs ludovicū imperatorem apud aurelianas inunxit ⁊ imperiali diademate insigniuit. Qui impio suscepto cō tra guascones gravissima bella cōmisit. tandem eos in suā potestātē redegit. Deinde britones seu anglos res novas molientes armis in officio cōtinuit. at postea sarracenis Cesaraugustam incolentibus pacem concessit. Datus tū tuendis danorū regibus negociū impatori fuit. q; saxonū obstruabant limitē. Et tamen paulo post occasione oblata freti cum solamo ⁊ gotsfredi filijs cōstit xerūt. illisq; p̄elio fuis heroldum in paternum dacie regnū reduxerūt. Tam inanis rebus varijs in locis bene gestis ludovicus imperator cōuentum in aquisgrano celebravit. in quo ecclesiasticis rebus cōposi tis. Lothariū primogenitum imperij consortem declaravit. pipinūq; tūc secūdus filius aquitanie. Et lu douicus tercius bavarie reges appellati sunt. Que dum fierent bernardus ytalie rex fatui adolescēs inge nū quorūdam magnatum ytalie instigatione inter quos fuere mediolanēsis cremonensis ⁊ aurelianēsis episcopi impatori. vt p̄missum est rebellavit. capitali sententia punitur. Cum britānia ad alios motus se p̄pararet ⁊ in andegavis nūciabatur. ad hos sedandos contulit se impator. Eo cum venisset omnia reperit quieta. Sed aliud accepit incōmodū. q; ermegardā vxorem ex qua tres filios reges tūc supstitēs suscep erat. longo confectam morbo amisit. Lothariū postea filiū in demortui bernardi locum ytalie regem dedit. quē romani a pascali pontifice populoq; romano vocatum pontifex ipse in basilica beati petri inunctū co ronatuq; regem ytalie primo. ⁊ postea augustum appellavit. Ludovicus deinde mitissimi impator inge nū semper multum fidei apostolice detulit. Fuitq; adeo vt quatuor romani pontifices quos viginti septez annorū illius imperij tempora habuerūt. adiumento nūq; caruerint. quo in romanorū p̄secutionibus sepe numero indiguerūt. Ludovicus quoq; bulgaros post petitam impetratamq; pacem pannoniōrū limites ingredi ausos. sola mittendi in eos exercitus ostentatione a motibus abstinere fecit. Lotharius v̄o ytalia pacata in galliam rediens. cum ludovicus pater carolum (cui caluo postea cognomē fuit) natu minimum fratribus ceteris om̄ibus preferret. Invidia stimulatus ludovicū in custodia reclusit. Vex eodem anno i ter eos conventionē facta liberatus. imperio restitutus. Tandē michael ip̄e impator grecus primo ⁊ bre vi post gregoriū p̄otifex. ⁊ ludovicū ip̄ator eodez ferme mēse. diē obiit. ip̄e i bti arnolphi basilica sepelit.

Linea imperatorū

Ludovicus primus

Rabanus monachus natione german' abbas ful dens' postea magūtin' archiep̄s theolog' q̄dem p̄clarissim' ac insignis poeta. p̄ h̄ t̄ps. in. p̄sa ⁊ carmine plimū valuit q; ex igenij sui magnitudine mltos edidit libros p̄cipue op' mirādū d̄ laudib' sctē cruc' cōmetat' ē idē libru palipomenō ⁊ Machabeorū hūit ec̄ h̄mōes satis elegantes ad pplum potissimū in celebritate oim sanctorū. Seditq; annis. x. anno salutis. 846.

Strab' itē mōch' gall' eminetissim' gall' ⁊ cōmeta tor diligētissim'. rabani p̄dci auditor. p̄ h̄ q; t̄pa ip̄o p̄ceptore suo inferior non fuit. qui in libros bi blie ppulcre cōmentatus est. Scripsitq; de officijs ec clesie ad ludovicū impatorem ⁊ multa alia.

Strabus monachus

Bexta etas mundi

Anno mudi. 6043. Anno xpi. 844.

Sergius eius nominis secundus papa. patria romanus. pater Sergio e regio ne quarta. post Gregorium pontificatum inijt. Sic cum prius os porci vocaretur ob turpitudinem nominis. mutare vocabulum coactus e. et cognomeni sergij nomen assumpsit. Eamque consuetudinem mutandorum nominum a posteris assumptam videmus. ut qui pontifices crearentur. suo omisso maioris nominis sibi inderent. Licet ab omnibus non sit observatum. Constat autem sergij ex illustri familia ortum. neque a maioribus suis degenerasse. adiuantibus eius preclaro ingenio Leone tercio. Stephano quarto. Eugenio secundo. et Gregorio quarto. sub quorum moribus et doctrina ita vixit. ut solus mortuo Gregorio dignus haberetur. qui pontificatum munus obiret. Sic itaque pontificatum suscepto ad ornanda templa conuersus basilicam sanctorum siluestri et martini vetustate collapsam restituit. In easque multa sanctorum corpora collocauit. Struxit et a fundamentis ad ipsius basilice latus in bono re petri et pauli monasterium vbi continuo res diuina agebat. Romani quoque tyrannice immanitatis metu eius precibus liberati sanctissimum pontificem verum christi vicarium et vnicum patrie parentem predicabant. Demum re ecclesiastica bene ac integre gubernata. tercio pontificatus sui anno moritur. sepeliturque in basilica Petri. vacat tum eius in morte romana sedes mensibus duobus diebus. xv.

Leo quartus papa. patria romanus. pater rodolpho anno incarnationis octingentesimo quadragesimo pontifex omnium consensu decernit ac merito quodam: vir enim fuit in omni vita priuata etiam religione. innocentia. pietate. humanitate. gratia. liberalitate. doctrina ecclesiastica precipue insignis. Eius gesta preclara si cuncta conscriberent voluminis modum excedere viderentur. Sunt qui arbitrantur huius sanctissimi viri orationibus deum per motum sarracenorum rabiem naufragio duos onusti preda domum redeunt copescuisse. Liberatus autem sarracenorum metu sedilia in vestibulo atrij lateranensis posita ex marmore construxit. Hunc quoque tante sanctitatis fuisse constat. ut basiliscum serpentem (quem latine regulum appellant) suis orationibus e fornice sancte lucie virginis in orphea expulerit. Eius alitu et veneno multum mortalium perierant. Et incendium illud signo crucis extinxit quod diu per domos saxonum et longobardorum vagatum. diu petri basilice appropinquabat. Hoc autem factum octauo die assumptionis. postea ut festus celebratus est. Restituit quoque urbis membra et portas vetustate collapsas. ad hec vero. xv. turres propugnacula urbis a fundamentis extruxit. Sua quoque diligentia corpora sanctorum quatuor coronatorum inuenit. Eorumque templum in splendidioris formam instaurauit. sanctos ipsos sub altari collocauit et alia multa sanctorum corpora ibi addidit. At dum his rebus que diligentissime vacaret sarraceni cum classe magna contra neapolitanos romanosque aduentabant. Ipse illico quanta potuit manu hostiam proficiscitur. suosque primo ad coronem adhortatus orationem habuit. Deus cuius dextera beati petrum ambulante in fluctibus ne mergeret erexit etc. his dictis facto signo crucis pugnandi copia fecit post longum certamen hostes superant fuganturque. inde romam cum gaudio reuersus inde vaticanum cinxit. Leoninamque urbem de suo nomine appellauit. ne deinceps hostibus liceret ecclesiam beati petri leui incurusione spoliare. hac autem urbe primo pontificatus sui anno inchoatum demum sexto absoluit. Ex manubijs vero sarracenorum plura restituit. Tandem optime de ecclesia dei. deque urbe roma. ac nomine christiano meritis. moritur anno pontificatus sui octauo. mense tercio. die. vi. xvi. kal. augusti. Sepeliturque in basilica petri. vacat tum sedes mensibus duobus diebus quindecim.

Joannes anglicus (et ut ferunt) ex moguntiacis ortus. malis artibus pontificatum adeptus. Mentitus enim natus cum femina esset adulescens admodum athenas cum viro docto amatore proficiscitur. Ibi quoque preceptores bonarum artium audiendo. tantum profecit ut romam veniens paucos admodum etiam in sacris litteris pares haberet. ne dum superiores. Legendo autem et disputando docte et acute tantum benivolentie et auctoris sibi comparauit. ut mortuo leone in eius locum (ut Martinus ait) omnium consensu pontifex crearetur. Uerum postea a familiari compressa. cum aliquando occulte ventre tulisset. tandem cum ad lateranensem basilicam proficisceretur. intra theatrum (quod colloseum vocant) a neronis colosso et sancto dementem doloribus circumuenta peperit. Eorum loci mortua. pontificatus sui anno secundo. mense vno. diebus quatuor. sine ulla honore sepelitur. Sunt qui hec duo scribant pontificem ipsum quando ad lateranensem basilicam proficiscitur. detestandi facinoris causa. et viam illam insulto declinare. Et eiusdem vitandi erroris causa dum primo in sede petri collocatur ad eam rem perforata. genitalia ab ultimo diacono obtrectari.

Rodolphus aurelianensis episcopus. vir genere scientiaque ac disciplina precipuus prescriptis temporibus in precio exilis apud ludouicum imperatorem falso accusatur. et carceri mancipatur. vbi insignia edidit monumenta. precipue versus illos (qui in ramis palmarum ante fores ecclesiarum cantantur) composuit videlicet Gloria laus et honor tibi christe redemptor. Contigit imperatorem in festo palmarum illac iter facere. dum episcopus illos decantari faceret. imperator ludouicus demolitus est. Et optimum et infontem episcopum absoluit et ad suum episcopatum cum gloria remisit.

Linea summorum pontificum

Sergius secundus

Leo quartus

Joannes septimus

Athenis

Lotharius Ludouici predicti imperatoris filius, post patrem impauit cum Ludouico filio, quem imperij consortem fecerat annis, xv. Qui mortuo genitore solus romanum obtinuit imperium. Ludouico autem vix dum ad sepulturam apud trecentenses elato, tres ipsius defuncti imperatoris fratres lotharius, ludouicus et carolus ob regni ytalie successionem vehementissimis inter se odijs exarserunt, et illico armis correptis, maioribus contenderunt motibus omnium, quos post cathelanicum cum athila prelium gallie senserunt. Namque in antisiadorensi agro apud fontanicum coactis copijs, quas unusquisque eorum summis conatibus ducere potuit, prelium est commissum. In quo (vt scriptores tradunt) stragem francoz getis quanta nusquam alias fuisse factam. Licet autem ludouicus carolusque superiores euaserint eorum tamen sicut et lotharij vires adeo imminuerunt, vt finem ab extremis tuendorum facultas singulis sit adempta. Fugiens ex ea pugna lotharius cum fracto laceroque exercitu suo, ad agrum se recepit. Cumque insecuti fratres illo item oppido disturbarunt, qui uxorem et filios secum rapiens per lugdunum viennam delatus copias repauit. Tam multis inde ytalie galliarum et germanie puincijs, ac vrbium et optimatum legationibus pulsati sunt ipsi fratres, vt inducias consenserint, per quas occasione de pace et paterne hereditatis diuisione, agi est ceptum. Et ex ytalia quidam iussu sergij profecti sunt, inter quos georgius archiepiscopus rauenas primus est habitus, qui cum secundo prelio apud lotharium componende rei causa esset, ac fortuna ad ludouicum et carolum inclinasset, totum comitatum in prelio amittens. Eo enim cum trecentis equitibus venerat, vix solus e tanta strage fuga plapsus est. Atvero in commune totius regni calamitatem et interitum miserati federa pacis in hunc modum inuenit, vt carolus caluissis occidentalis paterni regni partes a brittanico oceano usque ad mosam fluum, in qua parte regni francoz maneret nomen possideret, ludouico cederet omnes germanie terram usque rhenum fluentem, et transrhenum quicunque genitor possideret, lotharius cum imperij titulo romam haberet et ytalia, ac puincia galliarum romanam que olim narbonensis dicta. Cum ea galliarum item particula scaldum inter et rhodanum flumines, que acceptum tunc ab eius imperatoris subiectione nunc etiam seruat lotharingie nomen. Rebus autem ita compositis lotharius ludouicum filium quem regni socium ascuerat profecit. Eo denique anno que a fonteuenticio prelio quintusdecimus lotharium imperatorem abdicasse se imperio et monasticum induisse habitum historici tradunt. Per quod tempus alter eius frater ludouicus in suo germanie regno obiit. Et cum regnum inter filios diuisisset senex effectus relinquens ludouicum imperatorem, non ita multo post vitam cum morte mutauit.

Senserunt et tunc gallie sicut et ytalia cum sarracenis, quantum mali imperatoris lotharij et fratrum discordia attulit, rebus suis. Namque normanni in quibus emergis appellatio fuit duce romano eorum rege per ligeris flumini ostia ingressi, aquitaniam omnem deuastarunt. Et nullis qui resisterent existentibus obuijs heria ab illis insula, aliquotque monasteria sunt cremata. Exinde normanni per galliam longe lateque vagati burdegalam sanctonam engolismam parisijs thuronum nouiomagum aurelianos pictauos. Et multa oppida, plurima castella populati sunt, nec tamen ausi sunt vi ceptis de francia vrbibus diu moram trahere. Sed in aquitaniam reuersi. Eam pro sede regni propriam tenere constituerant.

Grandine mire magnitudinis hys temporibus in gallia decidisse tradunt que pecora multa, et nonnullos homines interemit. Visa est tunc in ipsis grandinibus granum durissimum mire longitudinis.

Qerre quoque motus ytalia comouit. Inde incertis locis vrbes et motes corruerunt.

Lapide duriores, in gallia veluti nix terram operuerunt, herbas segetes et arbores ac vniuersa vriditate hntia deuastarunt. Tandem prope in mare et ad littora in terram electe, secuta est magna putrefactio. Et inde mortalitate magna, aerem inficietes generaliter hominum interitum suscitauerunt. Anno quoque lotharij imperij secundo apparuit cometes.

A pud ostiam vrbem affris itez in ytalia redeuntibus prospere pugnauerunt romani. Verum sarraceni exinde ad ytalia oram flectetes anchonam vi captam spoliataque incenderunt nec fuit maior cladis accepte consolatio, quam populi fuga mediterranea dilapsi, magna ex parte mauroz manus impias euasere.

Adelphus rex

Adolphus angloz rex vir quidem christianissimus et romane ecclesie deuotissimus, circa illa tempora primo totius anglie monarchiam tenuit, regnum accipiens, regnauit annis, vij. romam perrexit, que inter cetera memoratu digna ob singularem religionem vniuersam insulam romane ecclesie tributariam fecit. Voluit namque vt singule domus quatinus singulos argenteos ecclesie et sancto petro tributum persoluerent.

Eadimundus postea angloz rex, vir quidem religiose et scititate principis, que cum esset acerrimus christiane religionis defensor, multa bella contra danos infideles gessit tandem supatus martyrio coronatus. Eius caput abscisum lupus seipsum illesum seruauit.

Eadimundus rex

Berta etas mūdi

Benedictus tercius papa. patria romanus. p̄re petro. Is ob vite sanctita-
tū. merito benedictus appellatus ē. ⁊ rex diuinarū gr̄am. sub gregorio
em̄ militans cū ab eo subdiaconat⁹ gradū accepisset. ita deinceps vixit. vt mor-
tuo leone tanti pontificis successor haberef. ad hūc itaq; in eius electione oēs
tanq; ad vnicū ⁊ benignissimū sidus a deo in terras missum eū pontificē decer-
nunt. Qui flens ac deū ac sanctos testes faciēns. se nequaq; dignū esse. q̄ tante
sedi p̄ficere dicebat. Sed omnibus acclamantibus ⁊ eius electōem approbā-
tib⁹ inuit⁹ p̄ticipiū mun⁹ suscipiens. in atriu lateranense pducif. ⁊ in sede pe-
tri collocat. inde in equo albo sedens ad eccliam sancte marie ad p̄sepe ductus
ieiunijs triduo ⁊ oꝛonibus vacauit. deū rogans vt sibi liceret sancte ⁊ ecclesiaz
suam integre gubernare. Certe tñ rhodoaldi portuēsis ep̄i factōem secuti. ana-
stasiū a leone pontificatu deiectum p̄ferre conati fuerant. s̄ cognito errore veni-
am petentes hominē sanctissimū de more adorarūt. Idem fecere ⁊ ludouici im-
peratoris legati. ad p̄firmendam cleri ac populi electōem romā missi. tante em̄
mansuetudinis fuit. tante dignitatis corpe. ⁊ animo. vt tam in migratu constitu-
tus q̄ in vita priuata omnibus carus ⁊ gratus videret. multas ecclesias vetusta-
te collabentes restituit. Ea q̄ instituit non v̄bis tantū s̄ re ip̄a comprobauit. sa-
cerdotus em̄ funeribus semp̄ interfuit. egrotos preterea inuisit. paupes aluit.
calamitosos consolatus est. viduas ⁊ pupillos acerrime tutabaf. His artibus
vitam sanctissimā continue ducebat. moriens suū corpus ante fores ecclie bea-
ti petri apostoli sepeliri mandauit. pontificatus sui anno secundo. mense sexto.
die nono. interim v̄o dies. xv. ep̄atus vacat.

Anno mundi. 6063. Anno xp̄i. 864.

Nicolaus eius nominis primus. patria romanus. patre theodosio. bene-
⁊ sancte a teneris annis educatus. primo subdiaconus a sergio. mox v̄o
diaconus a leone creatur. qui benedicti corpus suis manibus nō sine lacrimis
tumulo collocauit. Quem post multas vigilias ⁊ oꝛones in basilica sancti dyo-
nisi pontificem licet absentem creant. ⁊ fugientē in vaticanū. cōq̄situm in atriu
lateranense perduxerunt. ⁊ nolentem in solio apostolico collocarunt. deinde in
basilica petri consecratus. sumpta de more pontifica corona. multa cum ludoui-
co cesare qui tum aderat collocutus est. tū ad pontificatum. tum ad imperiū p̄ti-
nentia. Et postea michael theophili filius constantinopolitane vr̄bis impator
legatos cum muneribus romam misit. Pontificie aut̄ dignitati consulēs ioan-
nem archiep̄m rauennatem ad sedem apostolicam. p̄pter obiecta crimina recu-
santem venire dignitate priuauit. quē deinde in gr̄am recepit. Liberatus autē
pontifex a varijs molestijs ecclesiam dei genitricis (q̄ prius antiqua nūc noua
appellat) restituit regem bulgaroz cum omni prouincia ad fidem xp̄i litteris ⁊
sanis admonitionibus conuertit. ⁊ eis ep̄os ⁊ p̄sbiteros dedit. Pacem inter lu-
douicum ⁊ beneuentanū ducem composuit. Postea ludouico presente ⁊ appro-
bante multa instituit. que in corpore iuris inserta sunt. Sic demū in om̄i genere
virtutis illustratus. nono pontificatus sui anno. mense nono. die. xij. moritur
Et ante fores basilice beati petri ex testamento ad p̄decessoris sui exemplum se-
pelitur. Sunt qui scribant post mortem eius annis p̄v̄ribus sedem vacasse.

Adrianus eius nominis secundus. patria romanus. patre Talaro episcopo sergio pontifici familia
ris fuit. Vir quidem optimus liberalisq; ac in pauperes maxime munificus. Hac ⁊ alijs virtutibus
tanto in precio apud omnes fuit. vt cum de pontifice creando sermo haberetur. certatim om̄es vnicum ha-
drianum deligerent. quem ad basilicam lateranensem nolentem detulere. Quo audito ludouicus impera-
tor confestim legatos romam misit. ⁊ huiusmodi electionem approbans romanos admodū laudauit. q̄
summū pontificem sancte ⁊ integre creassent. non expectato aliorum voto. Is autem pontificatus adept⁹
omnia que ad honorem dei pertinebant diligenter circūspiciebat. verbis exemplo. auctoritate. tum sua tū
maiorū vnūquemq; ad bene beateq; viuendum cohortatus. circūuentos etiam aliorum iudicijs ⁊ potētia
acerrime tutatus est. haberi etiam synodum constantinopoli passus est. qua ⁊ pulsus phocius vir seditio-
sus ⁊ restitutus ignacius iam ante iniuria pulsus. a bulgaris quoq; rogatus. vt virum vita ⁊ doctrina in-
signem in prouinciam mitteret. vt in fide retinerētur qui aliquos misit. q̄quā bulgari a constantinopoli-
tis corrupti pulsus latinis sacerdotibus. grecos receperūt. hadrianus vero sese omnibus ecclesie hostibus
quoad fieri poterat obijciens. cum mortuo ludouico carolum filium inūcturus esset moritur. pontificat⁹
sui anno quinto. mense nono. die duodecimo. Et in basilica petri sepelitur. Et tunc cessauit papatus dies
duodecim.

Linea summorū pontificum

Benedictus tercius

Nicolaus primus

Hadrianus secundus

Ludovicus eius nois secundus. p[re] lothario defuncto. anno salutis octin-
 gesimo quinquagesimo sexto. impavit solus annis. xxj. q[ui] olim a Sergio
 papa in regē inūctus fuerat. Nam lothari[us] ludovicū filiū quē regni sociū vt pre-
 missum est. asciverat in ytalīā cū ingenti exercitu misit. huic socios addidit dro-
 gonem metensem ep[iscopu]m atq[ue] alios viros ecclesiasticos prudentia z auctoritate
 dignos. quoz consilijs vteret. Is autē adolescens nimia felicitate elatus. qua-
 cūq[ue] iter fecit cedibus omnia z rapinis vastat. incendit. z diruit. Vex cū vrbi ap-
 propinquasset. ei[us] obuiā honoris causa romani ciues obuiā. pdiissent. dep[re]si-
 ta feritate illa gallica mitior esse cepit. q[uo]d ei p[ro]ter sententiā ingredi urbem paca-
 to agmine liceret. Octavo autē ex quo venerat die. vidētibus omibus q[ui] aderāt
 ludovicū regem oleo sancto inungit. corona donat. ytalie regē decernit. templū
 q[ue] beati petri ingressi. pontifex ip[su]m augustū declarans. impij corona eum coro-
 nauit. atq[ue] q[ui]cūq[ue] honesti postulasset (quoties ab vrbe discederet) facile cōcessit.
 Cesar itaq[ue] z augustus declaratus z coronatus. statim romā egrediens pacate
 agmine papiā cōcessit. vbi z deinceps omnē vitā suā romā eūdo z redeudo cō-
 trivit. Suis quoq[ue] diebus sarraceni ex affrica processu beneuentanor[um] regionē deuastabant. in quos impa-
 tor ludovicus copijs illico vndecūq[ue] cōtractis lothariū frēm in adiutoriu[m] inuitat. q[ui] cum exercitu ingressus
 ytalīā cū inique z enormiter iret. tū ex calore. tū moribus araneaz de gente sua p[er] multos amisit. Ipse v[er]o
 lotharius in via morbo correptus apud placetiā obiit. carolus autē rex gallie audita morte lotharij. regnū
 eius lotharingiā inuadit. ad hoc impator ludovic[us] lotharingiā cū carolo patruo habita pactione diuisit ea
 conditione. vt ludovicus impator aquisgrami pallaciū cū sua portione haberet. Tandē ludovicus suauissi-
 mus impator vltimū diem clausit anno impij sui vt supra.

Sanguine t[em]p[or]ibus ludovic[us] impatoris p[er] tres dies ac noctes pluuisse hi-
 storici scribunt apud brixianā cisalpine gallie urbem.

Uberis quoq[ue] fluiuis hoc anno. adeo romanā urbē vexauit. vt nō ni-
 si in lucina. z monasteriū b[ea]ti siluestri. z totā illā planiciē q[ue] a via lata ad ra-
 dices tarpeie rupis ad viā argentariā z ad auentiniū ducit ita occupauerat
 vt instare diluuiū vulgo putatū sit hac inundatione z multe domus euerse
 sunt. z plures arbores euulse. z sata passim disiecta. Neq[ue] hoc semel eo an-
 no. s[ed] itez decembri mēse rome accidit. emendare hec damna vel potius de-
 linire p[ro]fiteri nicolaus ep[iscopu]s. nullū gen[er]is officij z pietat[is] in suos omisit.

Bulgaria his temporib[us] lris z admonitōnibus Nicolai pape ad fidē
 xp[ist]i venies cui[us] rex cū omni p[ro]uincia cōuersus ē. Vex nō quidē tūc pri-
 mū vt multi habēt scriptores xp[ist]iani sunt effecti. Sed cū longo prius t[em]p[or]e scismatici fuissent catholice fidei
 dogmata acceperūt. Eozūq[ue] rex regno filijs relicto monachus est effectus. Et Sueropilus Balmacie rex.
 subditaq[ue] illi sclauoz gente q[ue] a boheminis germanis originem habuit. tūc primū ad xp[ist]i fidem sunt cōuersi.
 Pontifex autē ep[iscopu]s atq[ue] p[re]sbiteros (vt premissum ē) destinauit. q[ui] pulso inde photino heretico. neophitos
 oēs in fide cōfirmaret. Nā photinus ip[su]s in errore bulgaros oēs detinebat. Ho[mo] nāq[ue] rex tante fuit p[er]fectō-
 nis z sanctitatis. vt maiore filio in regno collocato. Ip[su]s monachi habitū suscipiēs. cū idē filius corrupt[us]
 ydolis ymolaret. pater zelo fidei successus. dignitatē reassumpsit. Et in filiū cōcitat[us] illū regno deiecit. at
 q[ue] eius effossis oculis in carcerē cōiecit. Junio[rum]q[ue] filio in regno collocato rursus monachi habitū resum-
 psit. Eo t[em]p[or]e mortuo bulgari nō ita multo post cōstantinopolitanor[um] sacerdotū donis z pollicitatōnibus cor-
 rupti. puls[us] latinis p[re]sbyteris grecos acceperūt. Que quidē seditōnes maloz icendia inter grecos z la-
 tinos multa suscitauerūt. Facta est autē p[er] id t[em]p[or]is regni dalmacie diuisio. Cui[us] membro[rum] noia. etate etiam n[ost]ra
 in vsu habent. Siquidē vetusti nois dalmacia grece regio prima: ab oriente macedoniā: ab occasu histri-
 anta meridie pelagus adriaticū: a septētrione pannoniā habuit. Noua autē in diuisione a campis dalma-
 cie hinc histriam vsq[ue] croaciā albam. Inde a dictis campis dir archiū vsq[ue] croaciā rubeā. Et versus montā-
 na a flumine drino trans ip[su]m flumē macedoniam vsq[ue] rasciam z citra flumē bosnam vocauerunt. Rasciaq[ue] z
 bosna pro regni croacie regionibus habentur.

Quere p[er] eadē tempora sarraceni cretam insulā aggressi: ea omni sunt potiti: q[ui]z ps maxima in ytaliam
 nauigās: oēs vrbes in sinū adriaticū ab ancone hydruntū vtentes tenuerūt: vel desertas fugientib[us]
 habitatoribus incēderunt: alijsq[ue] tamē tūc i locis res xp[ist]ianis p[ro]spere succedebant.

Pacem p[ro]terea nicolaus papa inter ludovicū impatorē. z andalisiū beneuentanū ducē composuit. Is
 dem iunctis sibi cāpanis z lucanis atq[ue] samnitib[us]: z vana grecoz spe subleuatus a ludouico impatore
 rebellās illius fines hostis ingredif: cui ludovicus repugnās ip[su]m beneuenti tandem obsidet: donec in dā-
 noz refectionē pecuniā accipiens obsidionē dissoluit: vex aliquāto post andalisius p[er] fraudē impatorē ne-
 care procurans cum ab eodem armis repetitus esset in sardiniam fugit.

Sunt q[ui] scribāt b[ea]tūm cyrillū ex chersona p[ro]f[et]i s[an]cti clemētis corp[or]is romā tū deultisse. Idq[ue] i ecc[lesi]a h[uius] t[em]p[or]is
 bus s[an]cti clemētis appellata recōditū fuisse: nec ita multo post cyrillū mortuū eo loci sepultū iacere.

Arioldum quoq[ue] regem danor[um] cū vxore ac filijs serūt baptisatū magūcie cui ip[su]s impator frisiā dedit.

Berta eas mūdi

Anno mūdi. 6073. Anno xpi. 874.

Joannes octauus papa. p̄ia romanus. p̄e gando. initio p̄tificatus sui. Carolū qui tū romā venerat impatorē decernit. postea in discordia a roma nis in vincula conijcit. Hāc obrem nō ita multo post adiuuatibus q̄busdā ami cis e vinculis plapsus. ad ludouicū cognomēto balbū in frāciāz cōfugit. vbi p annū immoratus. et regē inūxit. Et cōtrouersias q̄sdam inter ecciasticos ortas sustulit. Un̄ abiens apud trecaz ciuitatē cōciliū habuit. In quo et multa ad fi dem ptinentia sunt instituta. Et flandrē. qui tum primū ex locis nemorosus ad meliōrē cultū venerāt ep̄s datus ē. vex cū ytalīa a sarracenis vastaref. Cūq; tā montis cassini monasterium cepissent ac diripuissent. Joannes romam accitus adiuuantibus principibus xpianis agarenorū magnā ptem ytalīe ac sicilia ex pulit. Carolū p̄terea quo ei liberius in vrbe viuere liceret impij corona donauit terciusq; carolus appellatus ē. Cōstituit aut̄ inter cetera si q̄s sacerdos aut lay cus homicidiū faceret p̄petuo irregularis haberet. et ad sacros ordines nulla tenus admitteret. Vir sane ita vtraq; lingua doct. vt e greco in latinū et septi mā vniuersalem sydoū. et hierarchiā dyonisiū ariopagite. Et vitas multorum sanctorū caroli gratia in latinū eleganter et docte transtulerit. Cū vō in pontifi catu annis. x. diebus duobus vixisset moris. et in basilica petri sepelitur. Vita quoq; gregoriū primi quatuor libris in dyaconatu conscripsit.

Martinus secūndus natione gallus. p̄e palūbo. post ioannes pontificatum inijt. Sunt q̄ hūc marinū vocent. martinus itaq; cui? vita ideo breuior ē qz breui tempe in pontificatu vixit. Sunt q̄ scribūt martinū fraude ioannē pō tificē ita scditionibus agitatū fuisse. vt ei in vincula p̄iecto auffugere necesse fu erit. Martinus autē malis artibus pontificatū adeptus breui moris. annū em̄ et menses quoz tantūmō in pontificatu vixit. nil dignū memoria gerens ob bre uitate temporis.

Adrianus tercius papa. p̄ia romanus. p̄e B̄ndicto. tanti animi fuit. vt initio p̄tificatus sui statim ad senatū populūq; retulerit. anno dñi octin gentesimo nonagesimoquinto. ne in creando p̄tifice impatoris auctoritas ex pectaret. qd̄ q̄dem institutū a nicolao p̄mo temptatū potius q̄ inchoatum d̄. Hadrian? aut̄ p̄tifer de q̄ clerus pplusq; romanus magnāz spem cōceperat. ob eius vtutē et magnitudinē animi. anno primo et mense secūdo pontificatus sui moris. Sepeliturq; in basilica petri collacrimātibus oibus et ingemiscētibus tantā parentem iniquo tempore tam repente sibi ablatum esse.

Stephanus hui? nois q̄nt? papa. p̄ia roman? ex via lata. p̄e hadriano. p̄tificatū inijt eo tpe quo normāni adiūctis decis vastarūt Galliam. Sic itaq; quoaduixit in multa perturbatōe normānoz huoz ac ytalicoz semper fuit. S̄ multoz viroz illustriū in tanta rez pturbatione et q̄ maxime scititate Lu itprandi ticinensis eccie diaconi. valdridi bauari. berardi pictauēsis ep̄i miri fice recreabat. Quoz vita et moribus ita xpiana fides inoleuit. vt et monaste ria multa et sacella magnis sumptibus in vtraq; gallia sint cōdita. Moris autē stephanus pontificatus sui anno. vj. die. xi. vacat tū sedes diebus quinq;.

Synodus quinta Constantinopolis

impatori dono misit. eas p̄mas constat fuisse quas grecia alicubi habuerit.

Linea summoz p̄tificū
Joannes octauus

Martinus secūndus

Hadrianus tercius

Stephanus quintus

Synod? q̄nta ap̄d cō stātinopoli fieri cu raut iohes. viij. p̄tifer rōnus. q̄ faciens grecoz cū latinis vnionē. quod sarracenis exterminādis maxime opportuna vide bat. In celebratōe hui? cōciliū trecenti et tres sup octoginta p̄res fuerunt. Quid aut̄ declarandis fi dei xpiane articulis ea p fuerit synodus canonū libri h̄nt. S̄ qd̄ nobis con stat nulla grecos inter et latinos secuta ē fedez p̄po sitio. p̄ quā sarracenis meli? resisti potuerit. Eodē ei āno illi creta isula egressi dalmacie oram inuaserūt. et nō solū exposita mari loca. S̄ fctā plerisq; i loc̄ extē sione mediterranea vexarūt. q̄ q̄dū vsq; olati oppuḡ ta diu vrbe iō nō sunt potiti. qz veneti vicine vrbis piculo excitati laborātib? p̄sidiū attulerūt. et fugatos ide sarracēos mari qz supo expulerūt. Iō basili? ipa tor cōstātinopolitan? vrsūm ducē venetū. p̄thospata riū ipiales declarauerit. q. xij. cāpanas magni poderū

Carolus eius nominis secundus, cognomēto caluus, anno primo iohannis pontificis impare cepit, et regnauit annis, 6. Is cum brittonibus bellū p̄ quod p̄tinuos gessit ānos, et deserere nō audeat, veritus ne cū in normānos duce re cepisset, si brittones a tergo premerēt resistere neq̄ret. Carolus aut̄ interea bo meuoro britonū duce primo, et postea crispoio ei⁹ filio supatis occisusq; britan nia potitus, se in regē lemonice vr̄bis vngi curauit. Et frāciā cum exercitu ē in gressus. Per qd̄ etiā t̄ps alter ei⁹ frater baioarioz et germanoz rex ī frāckford, obiit. Implicatū tūc recipiendaz frācie vr̄biū bello carolū caluū assumpsisse ro manū imperiū, et regno germanie sua imposuisse p̄sidia magis cōfuse ac nude tradi ab oibus, apud omes t̄n̄ scriptozes constat qd̄ carolus caluus impatoris noie assumpto romā se cōtulit, et a iohanne octauo p̄ntifice romano coronatus, illico in frāciā redijt, cōpositisq; illic rebus, romā ē reuersus interea carolomā nus et carolus, q̄ ex defuncto ludouico fratre germanie rege nepotes illius erāt exercitu ex oibus germanie puincijs coacto, in ytaliaz aduersus patruū ducere p̄stituerant, mouerantq; signa, quū caluus copijs ytalie raptim subsequi iussis mantuā accessit. Aeronam eo p̄silio ducturus, vt in saltibus tridentinis nepo tes ingressu ytalie p̄hiberet. Sed cū apud mantuā lāguore animi egrotare ce pisset, venenata potionē quā Sedechias hebreus (quo vtebatur medico) dedit mortuus ē. Ea caroli calui morte audita iohannes p̄ntifex ludouico eius filius cui balbo cognomē fuit frācie regi vt impator declarare studuit. Cōtra vō nul li ex nobilitate romana carolū terciū germanie regem, qui vt ostendimus cū ca rolomāno fratre exercitū in ytaliaz ducendū habebat patum impatorē fieri adiu uarūt. Et captū p̄ntificē in custodia habuerūt. Ille vō fuga, plapsus vt p̄missus ē, ad ludouicū balbū regē in frāciā se cōtulit. Et p̄ annū ibi moratus, cui reges amicissime ex more inuixisset, romā a carolo terco impatore vocatus redijt, eūq; inūctum imperij dyademate ornauit. Fuit aut̄ carolus secundus vir xp̄ianissim⁹ ac deuotissimus, multa monasteria atq; eccias celeberrimas hinc inde cōdidit. Et rem diuinam admodum auxit.

Linea imperatorū

Carolus secundus

Carolus tercius

Carolus tercius cognomēto grossus, impauit annis, 12, anno ab incarnatione dñi octingentesimo octuagesimo primo, hic gallie et germanie rex q̄ alemāniā p̄ portione accepit. In ytaliam mouēs ex ercitu, totaq; longobardia in deditioe accepta, romā venit, a iohanne pontifice vt in vrbe roma liberi⁹ vt uere liceret impij corona donatus, August⁹ appellat⁹ ē. Cū em̄ ludouicus duobus ānis imperasset, et iam assumpto veneno obiisset, carolū hūc inuixit et solus impauit annis, 1, q̄ imperij dyademate, insignit⁹, p̄se stum in normānos copias duxit, q̄ frāciā et lotharingiā infestabāt rapinis et incendijs, compta em̄ morte ludouici, securiores effecti nobilissimā galliaz vr̄bem treuerim inuadūt, et in cena dñi puincia adiacentes igne deuastarūt, cū carolus tercius in ytaliaz esset et a principibus germanie et gallie vocatus, vt regnū pa ternū a normānis liberaret, q̄ illico assumptis longobardis baioarijs saxonibus et frisonib⁹ alemānis ac thuringis et normānos mouet exercitū. Eos aut̄ breui adeo pressit, cōclusitq; vt rothifredus eoz rex pace petita, se passus sit fieri xp̄ianū, quem impator de baptismatis fontib⁹ leuauit. Sūt q̄ scribāt stephani q̄nti pontificis tpe carolo cognomēto grossum q̄ iam annis, xij, impauerat, p̄tate deiectus ab optimatibus suis fuisse, ob segnitie corpis et ingenij tarditate, in locūq; eius arnulphū nepotem susceptū fuisse. Anno seq̄nti ludouicus fili⁹ caroli regis frācie obiit, ac in monasterio sancti dyonisi sepelitur. Relinquens carolomannū regni heredem, qui non multo post ab ap̄ro in venatione percussus, diem obiit. Et inde carolo impatori q̄ de stirpe carolorū solus supesse videbat subijciuntur, ferunt nōnulli carolum ad tantā penuriā in egrotatōe deuenisse vt ab arnulpho paucos redditus gratanter accepisset.

Cempib⁹ caroli calui comitatus flandrēsis exordiu sumpsit. Neq; tante opulentie ac nois, eo tpe erat sicut nūc cernit, s̄ a forestarijs regis frācorū regebāt, quoz lūdericus et ingerlanus et audacrus s̄ pi pino et carolomāno et ludouico rectores flādr̄ie fuerūt nec tūc comites dicebāt. Balduin⁹ aut̄ fili⁹ audacri ra puit iudith fillā caroli calui p̄pter qd̄ ab oī eccia cōsensu ep̄oz excoicat⁹ ē ex iussu caroli. Inde ep̄oz et opti matū suoz p̄silio recōciliatus, carolus impator balduino et iudith flandriam dedit. In comitatu perpetuo possidendam, ac eozum heredibus.

Joannes Scottus

Johannes Scot⁹ vir p̄spicacis ingenij ac diuini, et mellite faciēdie, et ī diuis scripturis eruditissimus, ap̄d carolū p̄dem, mlto ī p̄cio fuit. Is ex scotia puincia ī frāciā ad carolū veniēs, ipi⁹ ipatorū iussu et rogatu hie rarchiā dionisi ariopagite e greco latinā fecit. Cōpo snit et libz d̄ nature diuisiōe, demū mūficētia elfredi al lect⁹ venit ī āgliā et ap̄d mōsteriū melberie a discipul q̄s docebat stulis p̄fossus mortē p̄tulit, et martyriū. Li ber ei⁹ d̄ eucharistia postea ī vcellēsi synodo a leone no no celebrata dānat⁹ ē, fecit et comētare ī hierachiā.

Anastasi⁹ eccie ro, bibliothecari⁹ eo tpe vtracq; lin gua plimū erudit⁹ ī p̄cio hie, septimā vlem sino dū et vnā dyo, hierarchiā ac mltras scōz vitas caroli i patorū p̄dci grā ī latinū trāstulit, et pla elegāter p̄posuit

Anastasius

